



Ijito
Herriarekiko
Euskal Estrategia
2022-2026

*3as anglé
Aurreratu
Avanzar*



EUSKO JAURLARITZA



GOBIERNO VASCO

BERDINTASUN, JUSTIZIA
ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA

DEPARTAMENTO DE IGUALDAD,
JUSTICIA Y POLÍTICAS SOCIALES

978-84-457-3647-0



9 788445 736470

Ijito
Herriarekiko
Euskal Estrategia
2022-2026

*3as anglé
Aurreratu
Avanzar*



EUSKO JAURLARITZA



GOBIERNO VASCO

BERDINTASUN, JUSTIZIA
ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA

DEPARTAMENTO DE IGUALDAD,
JUSTICIA Y POLÍTICAS SOCIALES

Vitoria-Gasteiz, 2022

Lan honen bibliografia-erregistroa Eusko Jaurlaritzako Liburutegi Nagusiaren katalogoan aurki daiteke:

https://www.katalogoak.euskadi.eus/cgi-bin_q81a/abnetclop?SUBC=VEJ/J0001

Argitaraldia:

1.a, 2022ko martxo.

Ale-kopurua:

50 ale

© Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioa
Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako saila

Internet:

www.euskadi.eus

Diseinua eta maketazioa:

Quod Sail S.L.

Inprimaketa:

Eusko Jaurlaritzako Inprenta eta Erreprografia Zerbitzua

L.G.:

LG G 243-2022

ISBN:

978-84-457-3647-0

Aurkezpena	5
Sarrera	6
I. blokea. Testuingurua	9
1. Ahots propioa duen herria	9
1.1. Hurbilketa historiko laburra	
1.2. Ijito Herriaren egungo errealitatea EAEn	
1.3. Diskriminazioa eta sentitutako beharrak	
1.4. Covid-19 pandemiaren eragina	
2. Abiapuntua	14
2.1. Aurrekariak	
2.2. Ikaskuntzak	
3. Jarraitutako metodologia	16
II. blokea. Lanketa	18
4. Esku hartzeko ikuspegiak	18
5. Kontseiluaren zeregina	20
6. Koherentzia eta gobernantza	21
III. blokea. Esku-hartzea	24
7. Printzipioak eta helburuak	24
7.1. Ijito Herria gizarteratzeko oinarritzko printzipioak	
7.2. Estrategiaren helburu orokorra eta zehatza	
8. Estrategiaren edukia eta kudeaketa-eredua	24
8.1. Antolamendua eta egitura	
8.2. Ebaluazioa eta jarraipena	
9. Ekintzen deskribapena	27
9.1. Hezkuntza	
9.2. Osasuna	
9.3. Etxebizitza	
9.4. Gizarteratzea eta laneratzea	
9.5. Benetako berdintasuna	
9.6. Praktika kulturalak eta nortasun propioa	
9.7. Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna	
10. Ekintzen egutegia finkatzeko proposamena	79
Eranskinak	86
I. Ardatz estrategikoen arabera laburpen-taula	86
II. 2022-2026 Euskal Estrategiaren eta Estatuko I. Plan Eragilearen arteko bateragarritasuna	93
III. 2022-2026 Estrategiaren egokitzapena 2020-2030 Esparru Europarrean	96



Ijito Herriarekiko Euskal Estrategia
2022-2026

Aurkezpena

Niretzat ohore handia da Ijito Herriarekiko 2022-2026 Euskal Estrategia berria aurkeztea. Eusko Jaurlaritzak, euskal erakundeok, behin eta berriz erakutsi dugu Euskal Herriko ijito herriarekin daukagun konpromisoa. Estrategia berri honen bidez, konpromiso hori berrestez gain, *aurrera egin nahi dugu, Zas anglé*, euskal gizarte bidezkoagoa eraiki nahi baitugu, inklusiboagoa, inolako diskriminaziorik gabe, ez baitago aitzakiarik.

Eusko Jaurlaritzak eskaturik, 2020. urtean Ikuspegik galdeketa bat egin zuen gai honi buruz, eta, han agertu zenez, bai, azken urteotan aurrera egin dugu, baina, hala ere, ijitoen aurkako jarrera oraindik ere oztopo larria da, ijito askorentzat eragozpen handia oinarritzko eskubiak bete-betean eta benetan baliatzeko. Bazterkeria horren aurka jo behar dugu, eta aitzina egin gure gizartean ijito herriaren erabateko inklusioa lortzeko bidean, aniztasuna eta nor-tasuna galdu gabe; eta, besteak beste, erronka horri erantzutera dator estrategia berri hau.

Baina jarrera hori borrokatzea ez dago ijitoen esku soilik, gizarteak hartu behar du beregain, sustraietatik abiatuta, amaierara iritsi arte, alegia, Euskadin nahi dugun gizarte inklusibo eta kulturartekoa. Horregatik, estrategia honetan bada ekintza-lerro bat, “itun baterako oinarriak adosteko, hain zuzen ere, **Ijitoen aurkako jarrera borrokatzeko euskal gizarte-ituna**”. Baina, horretarako, adostasun zabala behar da, erakundeen artean, politikaren plazan eta gizartean.

Legegintzaren arlora etorrira, gure asmoa da **euskal lege integral bat onartzea tratu-berdintasunaren alde eta diskriminazioaren aurka**, batez ere esparru orokor bat izan dezagun gero arauak egin ahal izateko. Han izango dira printzipioak, neurriak eta baliabideak, haien bidez eskubideak bermatzeko, giza-duintasuna errespetarazteko eta ezein bazterkeriaren aurrean edonori babes emateko.

Azkenik -eta hau ere azpimarratu nahiko nuke-, estrategia hau feminismoaren langarrak blaituta dator. Ezarri nahi ditugun aurrerapenak -baita esparru honetan ere- ez lirarteke posible izango emakumeak kontuan hartu gabe, kasu honetan emakume ijitoak bereziki. Emakume ijitoen engaiamenduari eta bultzadari esker, agiri honetan bada atal bat bereziki idatzia zuzenean matxismoaren aurka eta gizon-emakumeen benetako berdintasunaren alde. Horretarako ekintza batzuk biltzeaz gainera, zehar-zehar genero-ikuspegia atal guzti-guztietan islatzen da.

Horra hor estrategia hau martxan jarri ahala hurrengo urteetan esku artean izango ditugun erronka nagusietako batzuk, baina, edonola ere, aurrera egitea egokituko zaigu, Europa osoko erronka handien bide beretik. Eta hori lortzeko, aurrerapen hori erdiesteko, denok norabide berean arraun egin behar dugu. Arlo honetan lan egiten duten edo eskumenak dituzten eragile sozial eta instituzionalekin koordinatuta lan egin behar dugu. Lankidetzak publiko-sozialik gabe ezingo dugu aitzina egin tratu-berdintasunaren alde eta bazterkeriaren aurka. Eta ijito herriak ez badu laguntzen eta parte hartzen, alferrik ibiliko gara haien aurkako jarrera eraitsi nahian eta besteon aldean pairatzen dituzten urritasunak berdindu nahian. Horretarako dauzkate beren elkar-teak, *Ijito herriaren erabateko sustapenerako eta partaidetza sozialerako kontseiluaren* barruan.

Aurkezpen hau amaitzeko, eskerrak eman nahi dizkiet *Biltzen estrategia* diseinatzen parte hartu duten Jaurlaritzako sail guztiei, ahaleginagatik eta inplikazioagatik, eta egin duten koordinazio-, dinamizazio- eta sintesi-lanagatik; baina, bereziki, ijito-elkarteak nahi ditut eskertu, prozesu osoan egindako ahaleginagatik eta eduki duten inplikazioagatik. Denok batera, lortuko ditugu gure helburuak.

Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako sailburua
BEATRIZ ARTOLAZABAL ALBENIZ

Sarrera

Eusko Jaurlaritzaren politika positibo eta berariazkoak garatu diren hogeitun urteetan zehar erakunde eta instituzio ijitoek arlo honetan eskuratu dituzten ikaskuntzak laburbiltzen ditu Ijito Herriarekiko hirugarren Euskal Estrategiak. Hala, oreka lortu nahi du alderik narratibo edo deskribatzaileenaren eta ekintza zehatzak batzen dituen horren artean. Oreka lortu nahi du ekintzen zehaztapenaren eta malgutasunaren artean. Oreka ijitoen aurkako jarreraren kontrako borroka bezalako ardatz berriak sartzearen eta gizarte-sustapena bereziki jorratzen duten beste batzuei eustearen artean. Ondorioz, dokumentu hibrido bat da, askotariko beharrak asetzea eta horien erantzunak finkatzea helburu duena, betiere egin beharreko esku-hartzeen konplexutasuna errespetatuz.

Estrategia honen iraupena da dakarren aldaketa handietako bat, bost urtez luzatzen baita, 2026. urtera arte. Euskal esparrua Estatukoarekin, eta, batez ere, Europakoarekin bateratzea da helburua. Europa mailan, izan ere, Ijito Herriaren Berdintasun, Inklusio eta Partaidetzarako Esparru Europar bat dago, 2030. urtera bitartean aplikatze-koa, bai eta Arrazakeriaren Aurkako Europar Batasunaren Ekintza Plana ere, 2025ean amaitzen dena. Bestalde, Ijito Herriaren Berdintasun, Inklusio eta Partaidetzarako Estatuko Estrategiak 2030eko erreferentzia hori bera jasotzen du, baina bere ezarpena bi plan eragiletan banatuta, horietako lehena 2026. urtera arte luzatzen delarik. Hori dela eta, egokitzen eta bidezkoztatzen jo da Euskal Estrategiak ere denbora-muga hori bera jorratzea.

Hirugarren Estrategia honen iraupena 2026. urtera arte luzatzea, Eusko Legebiltzararen XII. legealdiko denbora-esparrua gainditzea eragiten duen arren, ohikoa zen Ijito Herriaren erabateko sustapenerako eta partaidetza sozialerako lehen Euskal Planetan,

bai eta beste arlo batzuetako planetan ere. Osasunerako Plan Estrategikoetan, esaterako, zortzi urteko aldia planteatzen da (2021-2028, eta, aurretik, 2013-2020).

Planteamendu honek badu bere arrazoia, gure inguruko esparruekin homologatzeko nahiaz gain: gizartearen eta erakundeen adostasun zabala duen jarduera-multzo finko baten izaera aitortzen da. Gainera, egiturazko bidegabekeria bat (kasu honetan, ijitoek pairatzen duten diskriminazioa) ezabatzeko helburuak berak beharrezko bihurtzen du plan horiek denboran iraunaraztea.

Agiri honen egitura nahiko erraza da, sekuentzia naturala jarraitzen duten hiru bloketan banatzen baita. Lehenik eta behin (I. blokea), aurrekari historikoak, beharrak eta iraganeko esku-hartzeak azaltzen dira. Ondoren, lanketa bat proposatzen da (II. blokea), eta, bertan, ikuspegiak azaleratzen dira, sailen eta erakundeen arteko gobernantza ona adosten da, eta Ijito Herriaren erabateko sustapenerako eta partaidetza sozialerako Euskal Kontseiluari ematen zaion zeregina zehazten da (aurrerantzean, Ijito Herriaren Euskal Kontseilua, edo zuzenean, IHEK). Hori guztia, esku hartzeko plangintza (III. blokea) sistematikoa, kontzientea, antolatua eta ebaluagarria ezartzeko. Azkenik, eranskinetan, alderdi erabilgarri batzuk jaso dira, Euskal Estrategia lehen aipatutako esparruetan (Estatukoan nahiz Europakoan) nola sartuko den ulertzeko.

Orain arteko plan eta estrategietan erabilitakoez bestelakoak dira bai strategiaren egitura, bai ekintzak adierazteko modua. Izan ere, ekintza horiek deskribatzeko eta jasotzeko beste modu bat bilatzeaz gain, emaitza desberdin bat aurkitu nahi da ekintza horien jarraipena, zehaztapena eta ebaluazioa gauzatzeko orduan. Estrategia honen garapenak adieraziko du, haren indarraldiaren amaieran, batetik ea eraginkorra den eta, bestetik, zein mailaraino den eraginkorra.

I. blokea. Testuingurua

1. Ahots propioa duen herria

1.1. *Hurbilketa historiko laburra*

Badakigu Euskal Herrian ijitoak egon izan direla duela 500 urte baino gehiagotik. Hala ere, jaso du David Martín Sánchez historialariak. Lehenengo erreferentzia idatziak 1484koak dira Araban, 1510ekoak Gipuzkoan eta 1517koak Bizkaian. Data horiek, orokorrean, bat datoz beste testu europar batzuetan agertzen direnekin. Hala, Ijito Herriak garai hartan Europako hego-ekialditik kontinentearen mendebalderantz egindako lekualdaketa islatzen dituzte.

Hala ere, ijitoen etorrera ez zen une hartara mugatu. Oraintsuago ere egon izan dira beste lekualdaketa batzuk, besteak beste hirurogeiko hamarkadan Gaztelatik eta Andaluziatik, industrializazioaren garaian, edo oraintsuago, XXI. mendean, Ekialdeko Europatik (bereziki, Errumaniatik).

Ijito Herriak EAEn duen presentzia honela deskribatu daiteke: etengabea, geratzeko asmoa duena, iraupen luzekoa eta jatorri askotakoa. Eta presentzia horrek, era berean, bazterketa-errealitate etengabea eta iraunkorra jaso du denboran zehar, bazterketa horren modua kasuan kasu aldatu den arren. Horren adibide, XIX. mendera arte indarrean egon ziren foru-xedapenetan berariaz debekatzen zen ijitoei egoitza ematea; legeek ijitoen jarrerak (ibiltaritza eta hizkuntza) eta lanbideak debekatu edo jazartzen zituzten; tipifikazio penal esklusiboak ezartzen ziren, sarekadak antolatu eta ijitoak kanporatu. XVI. mendetik XIX. mendera bitartean, adibidez, Bizkaiko, Arabako edo Gipuzkoako lurraldean egindako Batzar Nagusien edo Berezien eta udal-akten ziozko hirurogei xedapen eta erreferentzia baino gehiago zenbatu dira ijitoen aurkako zigor, kontrol eta bazterketei buruz.

Aurrekari horiez harago, gaur egun ijitoen kontrako jarrerek agerian uzten dute diskriminazio eta desberdintasun handia dagoela ijitoen eskubideen eta gizarte-partaidetzaren eremuan.

Nolanahi ere, diskriminazioa eta bazterketa eragiten dituen errealitate sistematiko, larri eta iraunkor horrek agerian jartzen du, era berean, koexistentzia bat ere egon dela (nahiz eta neurri handi batean kultura nagusia nahitaez berenganatzeko saiakeretan oinarritu den), ijitoek ekarpen esanguratsuak egin dituztela hainbat eremutan, eta kultura-trukea etengabea izan dela. Hala, errealitate propioa eta bereziak sortu dira, tartean kaloa edo *erromintxela*.

Interesgarria da ikustea nola sortu zen azken hizkera hori EAEn Ijito Herriaren egoera definitzen duen asimilazio-bazterketa-inklusio hirukote konplexuaren ondorioz. Martín de Anguiozar-ek honela deskribatu zuen: “XIX. mendearen amaieran, Gipuzkoak berriz ere kanporatu zituen beren dialektoa galdu zuten eta euskaraz ezin hobeto hitz egiten zuten familia nomadak. Familia horiek Andaluziara joan behar izan zuten, baina urte batzuk geroago, herriminak jota, iparraldera itzuli ziren, euskara eta kalo arteko hizkera xeble bat hitz egiten”.

1.2. *Ijito Herriaren egungo errealitatea EAEn*

Ez daukagu iturri ofizialik EAEn bizi diren ijitoen kopurua ezagutzeko, besteak beste errolda etnikoak egitea legez ezinezkoa delako (eta ez-komenigarria). Orokorrean, hamabost eta hogeit mila artean direla kalkulatu da, baina elkarte ijito batzuek zenbateko altuagoak aipatzen dituzte. Kontuan hartzen baditugu Ramón de Marcosek eta Concepción Portellanok emandako datuak eta Ikusbideren azterketan jasotakoak (“Ijito herriaren egoera EAEn”), duela hamabost urte 13.000 pertsona inguru zirela aurreikusten zen. Hori horrela, gaur egun, lurralde-mailako presentzia, Europako Ekitalditik etorritakoak barne, horrelako zerbait litzateke:

- 4.000 Araban, Vitoria-Gasteizen kontzentratuta
- 9.000 Bizkaian, Bilbon eta haren eragin-eremuan kontzentratuta
- 4.000 Gipuzkoan, beste bi lurraldeetan baino sakabanatuago

Biztanleria batez ere gaztea da, hazten dago, jaiotza-tasa altua dauka, erdia baino gehiago emakumeak dira, eta bizi-itxaropena gorantz doa, nahiz eta oraindik ere euskal gizartearen batezbestekoarena baino askoz baxuagoa izan.

Gaur egun Ijito Herriaren bereizgarri diren praktika kulturaleri dagokienez, aipatzekoa da ezin direla horiek guztiak orokortu, edozein talde sozialetan bezala praktikak askotarikoak baitira. Hala ere, ijitoei honako hau adierazi ohi dute beren buruari buruz:

- Familia zabalari esanahi handia ematen zaio, belaunaldi arteko kidez osatutako eremua den eta haurrak gizarteratzeko lehentasunezko espaziotzat jotzen den aldetik.
- Erkidegoari balioa ematen zaio, elkartasunerako, aitortzarako eta gizarte-kontrolerako espazioa den aldetik; harreman-egitura eta ohitura propioak ditu, eta adineko pertsonak dira agintari erreferenteak.
- Erresistentzia, independentzia edo askatasuna bezalako balioak nagusitzen dira.
- Komunikazioa ahozkotasunean oinarritzen da idazketan eta irakurketan baino gehiago.
- Pertsona nagusiek garrantzia dute erkidegoaren barruan, ezagutza-iturri, tradizioaren bermatzaile eta agente bitartekariak direlako.

Beste herrialde europar batzuetan ez bezala, Estatuan, eta, ondorioz, EAEn, Ijito Herriari bere hizkuntza “lapurtu” zitzaion (erromania). Gainera, gaztelania eta euskara nahasten dituzten aldagai dialektikoen (kaloa edo *erromintxela*) ez daukate presentzia praktikorik. Bestalde, ijitoen artean euskalduntze-maila baxua da. Belaunaldi gazteenek derrigorrezko hezkuntzan ikasi duten horretara mugatzen da askotan.

EAEko Ijito Herriaren gaitasunen artean (besteak beste egokitzapena, bat-batekotasuna, elkartasuna, sormena eta adierazpen artistikoa), nabarmentzekoa da bere auto-antolaketarako gaitasuna, kasu honetan elkarte propioak sortzeko gaitasun moduan ulertzen dena (14 erakunde daude EAEn jardueraren bat dutenak) eta, neurri handiagoan edo txikiagoan, dinamiketan parte hartzeko gaitasuna, besteak beste Ijito Herriaren erabateko sustapenerako eta partaidetza sozialerako Euskal Kontseiluan (11 erakunde) edo zerbitzu desberdinak emateko orduan. Elkarte horiek, ikuspegi eta planteamendu desberdinetakoak, Ijito Herriak sentitzen duen horren adierazpen antolatutzat jo daitezke.

1.3. Diskriminazioa eta sentitutako beharrak

Duela urte batzuetatik, bai giza eskubideen gaineko eskumena duten erakunde europarretan, bai akademian edo elkarte ijitoetan, ijitoen aurkako jarrerak identifikatu eta ikertzeko lana sakondu da, “arrazismo-modu zehatza, arraza-nagusitasunean oinarritutako ideologia, deshumanizazioa eta arrazakeria instituzionala eragiten dituelako, diskriminazio historikoan oinarrituta, hainbat bitartekoren bidez, besteak beste indarkeria, beldurraren diskurtsoa, esplotazioa eta diskriminazioa, bere modurik nabarmenenean” (Arrazakeriaren eta Intolerantziaren Aurkako Europako Batzordearen Politika Orokorraren Gomendioa, 13. zenbakikoa, ijitoen aurkako jarreraren eta ijitoen/erromanien aurkako diskriminazioen aurkako borrokari buruzkoa). Valeriu Nicolaeren hitzetan (Ijito Herriaren Gaietarako Europako Kontseiluko idazkari nagusiaren ordezkari berezia eta aktibista ijitoa): “politikaren, akademiaren eta gizarte zibilaren munduko diskurtsoak eta ordezkariak, segregazioa, deshumanizazioa, estigmatizazioa, gizarte-erasoa eta bazterketa sozio-ekonomikoa dira ijitoen aurkako jarrerak zabalteko beste modu batzuk”.

Gizarte-bazterketaren eta diskriminazioaren egoera nekez bereiz daitezke, elkarren artean lotura handia baitute. Horren adibide, har dezagun, besteak beste, gizartean oraindik ere ijitoen gainean errotuta dagoen iruditeria aztertzen duen ekoizpen zientifiko oparo (Teresa San Román, esaterako). Horren arabera, ijitoak bestetzat jotzen dira, hots, beste exotiko, folkloriko, modernitatetik aparteko, bazterreko eta hautabidez pobretzat. Bada, irudi eta narrazio horiek eragina dute ijitoen bizitzetan. Kasu batzuetan, jarraituko dituzten bideak eta mugak zehazten dituzte. Ideia horiek emakume eta gizon ijitoei buruzkoak badira ere, sarritan generoaren arabera bereizketak agertzen dira, jatorri etnikoko diskriminazioa uztartu egiten baita beste era batzuetako diskriminazioarekin, generoaren ondoriozkoarekin esaterako.

Hori horrela, eta kontuan hartuta ijitoen aurkako jarrerak Ijito Herria jazarri eta diskriminatzeko faktore bat osatzen dutela, “generoaren zioz gertatzen diren ijitoen aurkako jarrerak” kontzeptuaz hitz egin dezakegu, ikuspegi interseksionaletik, emakume ijitoen bizipen eta behar espezifikoei bereziki erreparatuta. Generoaren zioz gertatzen diren ijitoen aurkako jarrerak, hain zuzen ere, emakume ijitoen aurka egiten den arrazismo edo diskriminazio zehatza dira. Ondorioz, ijitoen aurkako jarrerari ikuspegi feministatik heldu behar zaie. Izan ere, emakume ijitoek bizi dituzten indarkeria transsystemikoak salatu eta kritikoki aztertzen dituen kategoria hori ezinbestekoa da emakume ijitoekin eta ijitoentzako euskal estrategia gauzatzeko orduan.

Beste egile batzuek, tartean Pastora Filigranak, berariaz nabarmendu dute ijitoa ez den begirada negatibo horren aurrean ikuspegi ijito positibo bat dagoela, Ijito Herriaren erresilientziarako gaitasuna balioesten duena, kontuan hartuta ijitoen aurkako 250 agindu eta xedapen baino gehiago eman zirela 1499tik 1978ra. Ijitoak baztertu zituzten, bai, baina, hala ere, gai izan ziren beren buruak antolatzeke, talde barruan babes eta elkartasuneko sareak josteko, eta ijitoen aurkako praktika eta lege horien guztien ziozko zaurgarritasun-egoerei aurre egiteko, beren nortasuna galdu gabe.

Ijitoen aurkako jarrerak gure gizartean egiturazko elementu historikoa dira. Ondorioz, ijitoen erakundeek eta ijitoen aldeko erakundeek beren beharrei buruz hitz egiten dutenean, kezka ugari eta askotarikoak aipatzen dituzte, eremu ia guztiak barne hartuz. Hau da, behar horiek orokorrak eta zehatzak dira, eta, horien barruan, hezkuntza, osasuna, etxebizitza, enplegua, gizarteratzea, emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna, kultura eta bestelako alderdiak jasotzen dira.

Hala ere, behar horien azterketan nabarmentzekoak diren hiru elementu handi daude. **Lehena** diskriminazioaren pertzepzio eta salaketa handiari buruzkoa da. Elementu honek lotura zuzena dauka **tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren** politikekin, Estrategia honetan beren-beregi aztertuko den bezala.

Duela gutxi, Ikuspegi Immigrazioaren Euskal Behatokiak –bere lan-eremuan beste errealitate sozial batzuk sartzten hasi da, besteak beste ijitoena edo LGTBI kolektiboarena–, *EAEko diskriminazioari eta aniztasunari buruzko txostena* argitaratu zuen. Bertan, azterketa-eremu guztietan gehien errepikatzen zen zeharkako alderdi gisa honako hau jasotzen zuen: ijitoa izatearen ondoriozko diskriminazioa. Datuetan, diskriminazio hori nabarmen antzematen da enplegua eskuratzeko orduan (% 42,4), etxebizitza bat eskuratzeko orduan (% 46) eta legearen aurrean izapideak egiteko orduan (% 15,6). Gainera, hauxe da euskal biztanleen artean bizikidetzarako “deserosotasun” gehien pizten duen kolektiboa: elkarrizketatutako pertsonen % 50 deseroso sentituko litzateke bere auzoan ijitoak biziko balira. Atzerriko pertsonen edo musulmanen sortzen duten deserosotasuna baino nabarmen altuagoa da datu hori. Are gehiago, txostenean aztertutako kolektiboen artean, ijitoekin izaten dira adiskidetasun-harreman gutxien: % 38,3k soilik du adiskidetasunean oinarritutako harremanen bat. Hala, EAEn intolerantzia handiena jasaten duen kolektiboa da.

Bigarrena gizarte-ongizatearen funtsezko elementuei buruzkoa da, hiru eremu jorratzen dituelarik bereziki: hezkuntza, osasuna eta enplegua. Hirukote horren gainean finkatu dira orain arte Ijito Herria **gizarteratzeko** politikak, bai European, bai Estatuan eta EAEn.

Hala, hezkuntza-arloan, Euskal Autonomia Erkidegoko Ijito Herriaren Egoerari buruzko Txostenean jasotako datuen arabera, ikasketarik gabeko ijitoen ehunekoa % 35,4koa zen eta % 7,2k soilik zituen bigarren hezkuntzako ikasketak amaituta.

Laneratzeko orduan ere erronka handiak gaintitu behar ditu Ijito Herriak. Badago txosten bat, Secretariado Gitano Fundazioak egindakoa: *Espanian biztanleria ijitoak enpleguan eta pobrezian duen egoerari buruzko azterketa alderatua 2018*. Txosten horren arabera, ijitoen langabezia-tasa 2018an % 52koa zen, tasa orokorra % 14,4koa izan arren. Langabezia-tasa horrek bereziki eragiten die emakume ijitoei (% 60,4) eta gazteei (% 57,7).

Txosten honetan, gainera, egoera horretan eragin zuzena duten hainbat faktore aipatzen dira. Ijitoen hezkuntza-maila baxua –batez ere emakumei eragiten diena– da Ijito Herria gainerako biztanleengandik urruntzen duen desberdintasun-arrakalaren zati handi baten eta emakume eta gizon ijitoen arteko laneratzeko desberdintasunen arduradun nagusia. Horrez gain, badago beste oztopo erantsi bat: familiaren erantzukizunak (neurri handi batean emakumei dagozkienak, 30 urtetik beherako adingabeei sarri).

Gainera, EAEn kasuan, Ikuspegi Immigrazioaren Euskal Behatokiak egindako *Diskriminazioa eta aniztasuna EAEn: ikuspegiak, eremuak eta kolektiboak* izeneko azterlanaren arabera, elkarrizketatutako 10 pertsonatik 4rentzat ijitoa izatea diskriminazio-iturria da lanpostu bat eskuratzeko orduan (% 40,2) eta are gehiago erantzukizuna duen lanpostu bat eskuratzeko orduan (% 40,8).

Hirugarren eta azken elementua Ijito Herriaren **praktika kultural propioei** buruzkoa da. Segregazioa eta behartutako asimilazionismoa uztartzen zituzten politikak mendeetan ezartzearen ondorioz, ijito askoren artean badago beldur bat, nahiko justifikatua: gizarteratzeko testuinguru berriak –eta, are gehiago, globalizatutako testuinguruak– ez ote duen beren praktika kulturalak desagertzea eragingo. Hori horrela, beharrezkoa da Estrategia honetan ijitoen nortasun propioa baloratuko duten ekintzak

zehaztea, kontuan hartuta Ijito Herriaren praktika kulturalak euskaldun moduan definitzen dugun horren parte ere badirela.

Horrekin lotuta, Ikusbidek 2006an egindako azterketaren arabera, elkarrizketatutako ijitoen % 93,9k adierazi zuten ohitura propioak dituen kultura bat dutela eta % 44,1ek sentitzen zuten kultura hori desagertzeko arriskuan zegoela, aitorpenik ez duelako. Horrenbestez, garrantzitsua da ijito gazteen zeregina azpimarratzea, funtsezkoak baitira gai horiek belaunaldiz belaunaldi jorratzeko.

1.4. Covid-19 pandemiaren eragina

Covid-19aren ziozko pandemiak osasun-arloan izan du eragin gehien. Ijito Herriak, noski, gaixotasun horren eraginak jasan ditu, ziurgabetasuna, zaintzen igoera, mina eta heriotza eragin baititu denen artean. Gainera, kontuan hartuta Ijito Herriaren artean erikortasunak (zehazki, arnasketa eta zirkulazioko arazoak eta obesitatea) presentego daudela batez besteko biztanleriaren artean baino, koronabirus berriaren eragina altua izan da. Halaxe egiaztatu da, nahiz eta Osasun Sailak, Biltzenekin lankidetzan, hainbat egintza gauzatu dituen (informazioa eman eta prebenitzekoak), ijitoek gaixotasunaren aurrean duten esposizioa murrizte aldera.

Horrekin lotuta, eta bereziki Vitoria-Gasteiz inguruan, Ijito Herria gorroto-diskurtsoen jomuga izan da, batez ere azken urteetan. Halaxe egiaztatzen dute azterketa eta txosten ugari, bai eta EAEko erakunde ijitoek ere. Hori guztia jasotzen du Biltzeneko talde teknikoak egindako eta Eraberean Sarearen 2020ko memorian argitaratutako artikulu honek: “Diskriminazioa eta sindemia. Pertsona migratuen, Ijito Herriaren eta LGTBI kolektiboaren gaineko desberdintasunari eta diskriminazioari buruzko iruzkinak, COVID-19aren pandemiaren testuinguruan”.

Artikulu horretan, pandemian zehar familia ijitoetan oso presente dagoen beste errealitate bati erreparatzen zaio: hezkuntza-arloko eten digitalari, hain zuzen ere. Maila sozioekonomiko baxuko besta talde sozial batzuetan bezala, eskolak telematikoki jarraitu eta aprobetxatu dituztenen indizeak askoz baxuagoak izan dira ijitoen artean gizarteko gainerako taldeen artean baino.

Testuinguru horretan, nabarmentzekoa da emakume ijitoek (horiek baitira familia-eremuan adingabeak eta adinekoak zaintzeko ardura handiena dutenak) gainkarga handia jasan dutela. Izan ere, urrutiko hezkuntzaren zeregin berriei aurre egin behar izan diete, eta, horretarako, zailtasun gehigarri garrantzitsuak aurkitu dituzte, hezkuntza-mailan eta euskararen ezagutzan dituzten gabezien ondorioz.

Bestalde, enpleguan, ijitoek garatzen dituzten bi jarduera ekonomiko nagusiek (salmenta ibiltaria eta hondakin metalikoen birziklapena) bereziki jasan dituzte pandemia-garaian ezarritako mugen eta kontsumo-ohitura orokorretan egondako aldaketen zizoko eraginak. Itxura guztien arabera, Ijito Herriaren egoera, bai lanean bai gizartean, prekarioagoa da pandemia aurretik baino. Edonola ere, halaxe dela egiaztatu beharko da ikerketa edo azterlan egokien bidez.

Azkenik, ijitoen elkarrekin eta ijitoen aldeko elkarrekin ere bereziki ahul geratu dira pandemiaren ondorioz. Erakunde hauek zailtasun handiak bizitzen ari dira, ekonomiako eta laneko prekaritatea handiagoa denez erkidegoen egoera eskasagoa delako, gaixotasunak heriotzak eragin dituelako besteak beste EAEko ijito erreferenteen artean, eta laguntza eta zerbitzu berriak eskatzen zaizkielako lehendik ere baliabide mugatuak zituzten erakundeei.

2. Abiapuntua

2.1. Aurrekariak

Eusko Jaurlaritzak Ijito Herriari berariaz zuzendutako politikak garatzen ditu 2003-2004tik. Horren adibide dira Ijito Herriaren erabateko sustapenerako eta partaidetza sozialerako Euskal Kontseiluaren eraketa eta Ijito Herriaren erabateko sustapenerako eta partaidetza sozialerako 2004-2007 aldirako I. Plana. Bigarren plan bat ere egon zen, 2008-2012 aldirako, eta 2013az geroztik, legealdi bakoitzeko estrategiak egin dira. 2020. urtera arte indarrean egon da azkena, eta 2021. urtearen amaierara arte luzatu da.

Plan horiek, gai honetako euskal politiken esparruak izan arren, osatu egiten ziren sektore-izaerako beste plan batzuekin, hezkuntza, etxebizitza edo gizarteratzea bezalako gaietan, eta Foru Aldundiek ezarritakoekin, zaurgarritasun-egoeran dauden familiei arreta emateko eremuan.

I. Plana	2004-2007
II. Plana	2008-2011
	2012-2013 luzapena
I. Estrategia	2014-2017
II. Estrategia	2017-2020
	2021 luzapena
III. Estrategia	2022-2026

2.2. Ikaskuntzak

Plan eta estrategia horiek garatzean eta ebaluatzean, hainbat ikaskuntza atera dira administrazioen eta gizarte-erakundeen artean. Ikaskuntza horiek, zenbait kasutan, ez dira Estatu mailan eta Europan atera direnen oso bestelakoak.

Lehena eremu horretako politikak antolatu eta planifikatzeko tresnarekin lotuta dago. Planaren formatua ikusita (zeinak ekintza zehatz eta zatitu asko baititu), strategiaren formatua hautatu da, gehiago erreparatzen dielako helburuei eta gehiago jorratzen dituelako jarduera-ildoak. Gainera, egiaztatu denez, intentsitate handiko ekintza estrategiko gutxitan lan egiteak eragin handiagoa dauka irismen gutxiko ekintza askoren garapen sakabanatuak baino.

Halaber, Estrategia ez da tresna bakarra Ijito Herriaren inklusioa eta partaidetza sustatzen duten ekintzak eta jarduera-ildoak bultzatzeko; aitzitik, agiri honetan jasotakoak bezain esanguratsuak diren beste ekimen batzuk aurreikus daitezke beste sail batzuen plan zehatzetan edo sektorialetan. Hala ere, konpromiso instituzionalen eta politika publikoen mapa argitzeko, horiek Estrategian bertan aipatzea erabilgarria da, baldin eta harreman zuzena edo berariazkoa badute (gehiago edo gutxiago) Ijito Herriarekin.

Era berean, Ijito Herriaren Euskal Kontseiluan parte hartzen duten erakundeek badute kezka komun bat: ekintzetan adierazleen oinarrizko sistema bat sartzea, ondoren ebaluazioa egin ahal izateko.

Azkenik, Estrategia honetan jasotakoa da, neurri handi batean, Ijito Herriaren Kontseilua dinamizatzen duen elementua, erreferentzia egokia ezartzen baitu bai haren jarduera planifikatzeko, bai ijitoen gizarte-erakundeek eta ijitoen aldeko gizarte-erakundeek administrazio publikoekiko harremanaren gainean duten interesa bideratzeko. Sarritan, ekintzak eta jarduera-ildoak arrakastatsuak izan daitezten, funtsezkoa da berariaz inplikatzeko erakunde desberdinak horien diseinuan eta ezarpenean. Horren adibide da EAEn, orokorrean, gizarteratze-arlorako daukagun lankidetzaren publiko-sozialaren eredu mistoa.

3. Metodologia

Estrategia hau egiteko lanetan, lau une bereiz daitezke. Horietako lehenengoan Giza Eskubide, Biktima eta Aniztasun Zuzendaritzarekin eta Giza Eskubide, Memoria eta Lankidetzeta Sailburuordetzarekin egiaztatu dira strategiaren orientazio orokorrak, bai eta horiek Eusko Jaurlaritzako beste plangintza-agiri batzuekin (*soft-law*) duten bateragarritasuna ere, besteak beste honako hauekin: bizikidetzarako, giza eskubi-deetarako eta aniztasunerako 2024 Udaberri Plana, Gobernuaren sektore-estrategiak eta -planak, 2030 Agendaren lehenetako euskal programa, edo 2020-2024 Gobernu Programa, “Euskadi martxan” izenekoa.

Oinarri horren gainean, eta bigarren une batean, Biltzeneko talde teknikoak dokumentazio-lana egin du honako hauek jorratzeko: 2030eko esparru europarra, Estatu-ko estrategia, beste autonomia-erkidego batzuetako eremu horretako planak, bibliografia espezializatua eta EAEko ijitoen elkarreez eta ijitoen aldeko elkarreez osatutako sare sozialaren dokumentazioa.

Ondoren, esparru teorikoa zehaztu da, eta aurrez identifikatu dira hainbat ekintza, sektore-eremuen arabera. Halaber, sekuentzialki egiaztatu dira Eusko Jaurlaritzako sail desberdinetako ordezkari teknikoekin, ijitoen erakundeekin eta ijitoen aldeko erakundeekin, hots, Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren batzordeetan parte hartzen duten horiekin. Hori horrela, honako agente hauekin hitz egin da:

Agente instituzionalak	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua
Ertzaintza (Idazkaritza Nagusia)	Hezkuntza Batzordea
Lanbide	Osasun Batzordea
Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila (Etxebizitzako Plangintzaren eta Prozesu Eragileen Zuzendaritza)	Etxebizitza Batzordea
Hezkuntza Saila (Aniztasunerako eta Hezkuntza Inklusiorako Zuzendaritza)	Ijitoen Elkartearen Batzordea
Kultura eta Hizkuntza Politika Saila (Kultura Sustatzeko Zuzendaritza)	Emakume Ijitoen Batzordea
Osasun Saila (Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza)	Batzorde Iraunkorra
Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila (Giza Eskubide, Biktima eta Aniztasun Zuzendaritza, Ikuspegi eta Emakunde)	

Emakume Ijitoen Batzordearen kasuan –Udaberri 2024an ezarritako aginduari jarraituz, zeinaren arabera kontuz zaindu behar baita emakume ijitoek estrategia hau egiteko orduan benetan parte hartzen dutela–, generoaren gainean aditua den kanpoko aholkulari ijito baten laguntza eduki da, elkarreek aukeratutakoa.

Azkenik, ekintzetan inplikaturako sailekin egiaztatu da Batzordearen definizioarekin ados daudela, bere sentitzen dutela eta haren lidergotzan parte hartuko dutela. Prozesu honetan eztabaida eta partaidetza handia egon da, eta haren emaitza agiri honetan bildu eta laburbildu nahi izan da. Agiria, zehazki, Ijito Herriaren erabateko sustapenerako eta partaidetza sozialerako Euskal Kontseiluaren 2022ko urtarrilaren 20ko osoko bilkuran balioetsi da.



II. blokea. Lanketa

4. Esku hartzeko ikuspegiak

Lehen ere ikusi ahal izan dugun bezala, errealitate konplexua da, diskriminazioa eta gizarte-bazterketa egiturazkoak baitira. Ondorioz, hainbat ekintza antolatu behar dira, sektore-eremu desberdinetan eragina izango dutenak, esku hartzeko ikuspegi desberdinak modu koherentean jorratuz. Erreferentzia nagusitzat honako hauek hartu dira:

A. Enfoque comunitario. Diferentes organismos internacionales de desarrollo lo **A. Erkidego-mailako ikuspegia.** Garapeneko nazioarteko erakundeen esanetan, erakundeek erkidegoekin (kasu honetan, ijitoen erkidegoarekin) egin beharreko lana orientatzeko eredu metodologikoa da. Zehatzago esanda, erkidego-mailako ikuspegia tresna erabilgarria da, esku-hartze sozialeko politikak, programak eta proiektuak diseinatu, ezarri, jarraipena egin eta ebaluatzeko. Erkidego-mailako ikuspegia aplikatzen bada, erakundeek politika publiko jakin baten hartzaileekin batera lan egiteko beharra onartzen da, hartzaile horiei hainbat gaitasun, trebetasun eta baliabide aitortuz erkidego horrek bere helburuak lor ditzan. Ikuspegi hori aplikatzeko, hainbat alderdi hartu behar dira kontuan, besteak beste ezaugarri kulturalak, genero-harremanak, legezko esparrua edo identifikatutako beharrak.

Ikuspegi hori oso presente dago Estrategia honetan, bai Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren partaidetzarekin lotutako kontzepzioan, bai baterako lanean, ijitoen erakundeak eta ijitoen aldeko erakundeak lotzen baititu proposatzen diren ekintza ia guztien garapenean.

B. Eskubideen ikuspegia. Kontzeptu-esparru honek giza eskubideen printzipioak, arauak eta estandarrak txertatzen ditu politika, programa eta zerbitzu publikoetan. Horretarako, eskubideen titularrak eta eskubide horien egikaritzea sustatu behar dutenak identifikatzen ditu, eskubide horien titularren gaitasuna indartzeko (horiek aldarrikatze aldera), bai eta eskari horiek asetzeko gaitasuna indartzeko ere horiei erantzuteko ardura duten erakundeen aldetik. Era horretako prozesuetan funtsezkoak dira pertsonen eta erkidegoen partaidetzaren eta ahalduntzearen printzipioak, aldaketa sustatzeaz gain beren eskubideak baliatzen eta beren betebeharrak betetzen laguntzen baitute.

Estrategia honetako ekintzen definizioa bera lotuta dago, une askotan, eskubideak euskal herritar guztien baldintza berberetan baliatzeko eta eskuratzeko aukera bermatzeko premiarekin. Horrek, hala ere, ez du esan nahi Ijito Herriaren berezitasun kulturala eta nortasuna bazter utzi behar direnik, bereziki hezkuntza-sistema, osasuna, etxebizitza eta gizarteratzea bezalako gaitetan.

C. Tratu-berdintasuna eta diskriminaziorik eza. Eusko Jaurlaritzak Eraberean Sarearen esparruan argitaratu zuen gai horri buruzko oinarritzko gida. Horren arabera, tratu-berdintasuna eta diskriminaziorik eza, zuzenbideko estatu demokratikoaren oinarritzko printzipioak izateaz gain, justizian eta oinarritzko eskubideetan nahitaez bermatu beharreko printzipioak dira. Printzipio hori era egokian antolatzen bada, eragina izango du kohesio sozial eta garapen ekonomiko jasangarria lortzen orduan, jarduera publikoaren legitimitatea areagotu ahal. Kasu honetan, Ijito Herriaren berezitasun sozialari erantzuteko, printzipio hori zeharka txertatuko duten politika publikoak behar dira, ekintza publikoen eraginkortasuna, kalitatea, gardentasuna, zuzentasuna eta ardura indartzeko.

Hori dela eta, hirugarren Estrategia honek aurrekoen aldean duen aurrerapen nagusietako bat honako hau da: tratu-berdintasuna eta diskriminaziorik eza elementu nagusi bihurtzen dira, benetako berdintasunaren sektore-eremu espezifiko bat jasoz, ekintza ugari eta askotarikoen bidez.

D. Partaidetza eta elkarrizketa zibila. Aurreko ikuspegiekin bat, elkarrizketa zibilaren arabera erakunde eta elkarte zibilek, eta horien bidez, esku-hartze sozialen hartzaile eta protagonista diren pertsona eta erkidegoek eskubidea dute beren beharren erantzunetan eta beraiei dagozkien politika publikoetan parte hartzeko, fase guztietan, baita fase betearazlean ere. Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko maiatzaren 12ko 6/2016 Legeak euskal erakunde publikoen jarduera-printzipio hori jasotzen du.

Era berean, eta Ijito Herriak Dekretu bidez araututako partaidetza-organo bat daukanez, Estrategia honen esparruan organo hori da oinarritzko zutabeetako bat, bai hura diseinatzeko, bai bertan proposatutako ekintzak garatzeko. Horrenbestez, horietako bakoitzean berariaz azaltzen da Kontseilu horri dagoen zerregina edo funtzioa.

E. Kulturarteko ikuspegia. Eusko Jaurlaritzak beregain hartutako beste agiri batzuetan, esaterako Herritartasunaren, Kulturartekotasunaren eta Immigrazioaren esparruan jarduteko V. Planean (eta laster VI. Planean), ulertzen da ikuspegi horrek aniztasuna era positibo eta inklusiboan kudeatzea dakarrela, aniztasuna arlo publikoan aitortu eta kokatzea sustatzen duten printzipioetan eta tresnetan oinarrituta, bai instituzioetatik, bai gizarte-erakunde desberdinetatik. Aniztasuna kontuan hartzen duen kudeaketari ekiteko, desberdintasunak aitortu eta errespetatu behar dira, eta, era berean, elkarreragina, elkarrizketa kritikoa eta elkarrekintza bilatu oinarritzko balio partekatu batzuetan oinarrituta, besteak beste giza eskubideetan, demokrazian eta zuzenbide-estatuan. Ikuspegi honen funtsezko alderdietako bat sortutako kaltearen eta diskriminazioaren aurkako borroka aktiboa da, pertsona guztien aukera-berdintasuna bermatuz.

Estrategia honetan ahalegin berezia egin da kulturartekotasunaren oinarritzko hiru printzipiori erantzuteko: desberdintasuna, berdintasuna eta elkarrekintza positiboa. Filosofia hori ageri da jasotako ekintza guztietan, eta, bereziki, eremu sektorial zehatz bat eraikitzen du praktika kulturaletan eta nortasun propioan oinarrituta

Era berean, zeharkako beste bi ikuspegi daude, Estrategia osoa zeharkatzen dutenak, esku-hartzearen logikan nahiz eremu sektorialetako bakoitzean eraginik. Honako hauek dira:

I. Genero-ikuspegia. Horren bidez, emakumeen eta gizonen egoera, baldintza, jomuga eta beharrian ezberdinak modu sistematikoan hartzen dira aintzat, eta, horretarako, ezberdintasunak ezabatzeko eta berdintasuna sustatzeko xedea duten helburu eta jarduera zehatzak txertatzen dira politika eta ekintza guztietan, maila guztietan, horien plangintza, egikaritze eta ebaluazioko fase guztietan. Hala ezartzen du Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legeak. Era berean, generoaren araberrako azterketa hauek bereziki ikertzen dute gizonen eta emakumeen, gizarte-eragile gisa, erabiltzen dituzten hainbat era gizartean ezarritako rola, harremanak eta prozesuak aldatzen parte hartzeko, banakako eta taldeko interesek motibatuta.

Generoaren ikuspegi horren arabera, eremu sektorial zehatz bat sortu nahi da, emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako ekintzekin, eta, gainera, zeharka sartuz gainerako eremu guztietan, ekintza zehatzak jasoz edo ekintza orokorren edukian eraginez.

II. Interseksionalitatea eta, bereziki, belaunaldiartekotasuna kontuan hartzen dituen ikuspegia. Interseksionalitatea fenomeno bat ez ezik tresna bat ere badela ulertzen dugu. Fenomenoa da, pertsona bakoitzak kategoria sozial desberdinetako kide izateagatik jasaten duen jazarpenaren edo daukan pribilegioaren errealitatea islatzen duelako. Eta, era berean, tresna bat da, diskriminazio ugari horiek jorratuko dituzten azterketak, lan juridikoak eta politikak egiteko, eta, aldi berean, nortasun desberdinek eskubideak eta aukerak eskuratzeko orduan duten eragina ulertzeko aukera ematen baitigu.

Kasu honetan, Ijito Herria da Euskal Autonomia Erkidegoan talde diskriminatuenetako bat, baina ez modu homogeenan. Talde eta pertsona ijito batzuek, izan ere, diskriminazio espezifikoak jasaten dute, aldi berean hainbat baldintza edo ezaugarri betetzen dituztelako. Emakume ijitoa izatea (aurreko ikuspegiaren zehazki identifikatua), aniztasun funtzionala edukitzea, eta, batez ere, adin jakin bat edukitzea bereziki kontuan hartu beharreko errealitateak dira. Horrenbestez, Estrategia honetan hainbat ekintza propio jaso nahi dira, gazteekin eta pertsona nagusiekin lotutako egoerak jorratzeko.

Hau da, elkarren artean koherentzia eta lotura handia duten ikuspegi eta metodologiaren multzo bat da, zeinak esparru oso bat eratzen baitu diskriminazio eta gizarte-bazterketa larriari eta errealitate konplexuari erantzun egokia emateko asmoz.

5. Kontseiluaren zeregina

289/2003 Dekretuaren bidez sortu eta arautu zen Euskal Autonomia Erkidegoko Ijito Herriaren erabateko sustapenerako eta partaidetza sozialerako Kontseilua. Lege-testu horren arabera, aholkularitza-organismo plurala da, ondoko xedea duena: ijito populazioarekiko erabateko politika aktiboa garatzen laguntzea, Ijito Herriaren erabateko sustapenean oinarrituta. Kontseiluan, gobernuz kanpoko erakundeek, ijitoen elkar-tee eta ijitoen aldeko elkar-tee hartzen dute parte, euskal administrazio publikoekin batera. Hau da, gizarte-eragileen, ijitoen eta ijitoen aldeko elkarte eta taldeen, erakunde eta administrazio publikoen arteko gogoeta eta koordinaziorako gunea izan nahi du, lan eraginkorragoa lortzeko Ijito Herriaren erabateko sustapenean eta praktika kulturaletan konprometituriko alderdi guztien artean.

Bere lana hainbat batzorde sektorialetan antolatzen da. Gaur egun, honako hauek daude martxan: Hezkuntza Batzordea, Osasun Batzordea, Etxebizitza Batzordea, Emakume Ijitoen Batzordea, eta Elkarte Ijitoen Batzordea, Ijito Herriaren nortasunaren eta praktika kulturalen alderdiak jorratzen dituena. Aspalditik, edukiaren zati handi bat Estrategian bertan sustatzen da, azken hori bihurturik, sarritan, batzorde desberdinetan lantzen diren gaiak elikatzen dituena. Ondorioz, Estrategia hau egiteko, metodologiaren atalean adierazi den bezala, Kontseiluan bertan identifikatu dira Kontseiluari garrantzia ematen dioten ekintzak, jarduera-ildoak, helburuak eta beharrak.

XII. legealdirako, Estrategiaren eta Kontseiluaren arteko lotura sendo horrekin jarraitu nahi da. Are gehiago, Estrategiaren jarraipena egiteko eta garapena ebaluatzeko tresna nagusia da Kontseilua. Era berean, Estrategian jasotzen diren ekintzetako askotan Kontseilua bera, haren batzordeak eta gizarte-erakunde partaideak jotzen dira eragile sustatzailetzat.

6. Koherentzia eta gobernantza

2022-2026 Estrategiak argi eta garbi bat etorri eta bat egin nahi du goragoko lurralde-eremuetako (estatuko eta Europako) tresnekin, bai eta Eusko Jaurlaritzako beste sail batzuetako plan eta estrategia sektorial batzuekin ere, Estrategia bera sustatzeko eragile nagusi gisa. Era berean, lotura batzuk zabalik uzten ditu EAEn ijitoen presentzia handia duten udalen eta Foru Aldundien partaidetzarako eta lankidetzarako. Hartara, euskal erakundeentzat erreferentea izango den agiri bat lortu nahi da, maila altuagoko beste batzuekin homologatzeko modukoa.

Europa mailan, erreferentzia saihestezin bat dago: Ijito Herriaren berdintasun, inklusio eta partaidetzarako 2030eko esparru estrategiko europarra. Aurrekoan ez bezala —2020ra arte indarrean—, zeina gizarte-kohezioko planekin lotzen baitzen, 2030erako esparru berri honetan gizarte-inklusioren ikuspegia bete-betean lantzen da, arrazismoaren aurkako estrategiarekin lotzen da, eta berariaz jasotzen du tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren gaineko osagai garrantzitsua. Ikuspegi-aldaketa hori gertatu da, hain zuzen ere, aurrekoa ez zelako nahikoa eta Ijito Herriak jasaten duen arrazakeria egiturazko arazo bat delako, “ijitoen aurkako jarreretan” oinarritzen dena, gorago ere azaldu den bezala.

Erakunde batzuk pertsona eta familia ijitoentzako plan zehatzen ordez zaurgarritasuna jorratzen duten plan orokorrak garatzen ari dira. Horrek interpretazio anbigualak eragiten ditu, nolabait talka egiten dutenak Europatik datozen bultzadarekin eta konpromisoarekin. Hala, batzuetan, *mainstreaming* eta *targeting* politiken arteko tentsioak ezkutatu egin du Ijito Herriak jasaten duen bidegabekeria soziala aitortzeko orduan dagoen erresistentzia, bai eta egoera hori konpentsatzeko gauzatu beharreko ekintzak ere.

Hala ere, Europarekin bat eginez, Giza Eskubide, Memoria eta Lankidetzeta Sailburuordetzak 2024 Udaberri Plana aurreratu du, ijitoen kontrako jarrereri giza eskubideen ikuspegitik heltzeko. Era berean, bat egiten du Euskadi Basque Country 2030 Agendarekin, Nazio Batuen garapen jasangarriaren alde egiten duen ahaleginaren esparruan.

Horrenbestez, azaldutakoaren ondorioz, Ijito Herriaren gaineko politiken eremuko eskumena gizarte-politiketarik giza eskubideetara pasatu izana ez da administrazioko birkokapen huts bat, baizik eta paradigma-aldaketaren hasiera bat, euskal erakundeek errealitate honi erantzuteko bideratzen dituzten politikak ulertzeko moduan.

Hori dela eta, aldaketa kualitatibo nabarmena eta esanguratsua da, horren arabera Ijito Herriarekiko Euskal Estrategia 2022-2026 —zeinak bat egin behar baitu esparru europarrarekin eta Udaberri 2024 planarekin— berez baita inflexio-puntu bat.

Hori horrela, 2022-2026 Estrategiaren helburu nagusia honako hau izango da: tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren osagaia irmoki sartzeak eragiten duen

paradigma-aldaketa zehaztea, gizarte-politiken eremuko jarduera propioei eutsi ahal. Ondorioz, estrategia hibridoa izan behar da.

Ikuspegi hibrido hori guztiz bat dator Udaberri 2024 Planak 13. jarduera-ildoan adierazten duenarekin. Horren arabera, izan ere, positiboki kudeatu behar dira bai kultura, arraza eta etniaren araberako aniztasuna, bai diskriminazioaren aurkako borroka. Zehazki, 13.1. epigrafean (Ijito Herriaren erabateko sustapena eta partaidetza soziala) honako hau ezartzen da Ijito Herriarekiko Euskal Estrategia 2022-2026 berria egiteko helburutzat:

“Diskriminazio horri [ijitoen aurkako jarrerak] aurre egitea eta Ijito Herria gure gizartean guztiz integratzeko bidean aurrera egitea, betiere ijitoen aniztasuna errespetatuz”.

Gainera, Estrategia egiteko prozedurarekin lotuta, kontuan hartu beharrekoak dira honako hauek:

“Estrategia diseinatzeko, Ijito Herriak parte hartuko duela ziurtatu beharko da, Euskal Autonomia Erkidegoko Ijito Herriaren erabateko sustapenerako eta partaidetza sozialerako Kontseiluan ordezkaturako elkarten bitartez”.

“Arreta berezia jarriko da emakume eta gazte ijitoen parte-hartzea ziurtatzeko, bai diseinuan bai ezarpenean, prozesu osoaren eragile nagusi direnez”.

Ijito Herriak Estrategia honetan duen partaidetzari dagokionez, partaidetza horren berri eman da metodologiari buruzko hirugarren atalean; partaidetza horri heltzeko ikuspegiak azaldu dira laugarren artean, eta Ijito Herriaren Euskal Kontseiluak Estrategia garatu, jarraipena egin eta ebaluatzeko orduan duen zeregina zehaztu da bosgarrenean.

Era berean, emakumeek duten partaidetzari heltzeko, zeregin berezia eman zaio Emakume Ijitoen Batzordeari, bai berdintasunaren eremu sektorial zehatz bateko ekin-tzak identifikatzeko orduan, bai genero-ikuspegia gainerako eremuetan zeharkako elementu bihurtzeko orduan, Estrategian txertatutako eta laugarren atalean berariaz aipatutako genero-ikuspegiarekin bat.

Bestalde, Eusko Jaurlaritzako beste batzuek ere aipamen berezia merezi dute. Hona hemen:

- Eskola inklusiboa garatzeko 2019-2022ko esparru-plana, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailarena.
- Osasunaren 2021-2028 Plan Estrategikoa eta Osasun Sailaren 2021-2024ko Esparru Estrategikoa.
- Etxebizitzaren Gida Plana 2021-2023, Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila egiten ari dena.
- Gizarteratzeko IV. Euskal Plana (2017-2021), Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailarena.
- Emakumeen eta gizonen berdintasunerako VII. Plana (2018-2021), sail berdinararena.

Azkenik, gobernantzari jarraikiz, eta kontuan hartuta zaurgarritasun-egoeran dauden kolektiboen aniztasun kulturala, bizikidetza, tratu-berdintasuna eta diskriminaziorik eza edo gizarteratzea kudeatzeko orduan eragina duten foru-aldundien edo udalen planak, ondoren erakundeen arteko elkarrizketarako proze-

su bat ireki nahi da, Estrategia honen eta plan horien arteko bateragarritasuna, lankidetzak eta sinergiak jorratze aldera. Azken helburua hemen jasotako ekintza eta konpromiso osagarriak (eranskin gisa atxikitakoak) jasoko dituen agiri bat egitea izango da.



III. blokea. Esku-hartzea

7. Printzipioak eta helburuak

7.1. *Ijito Herria gizarteratzeko oinarritzko printzipioak*

2022-2026 Estrategia berria egitean kontuan hartu behar dira Ijito Herria gizarteratzeko oinarritzko printzipio komunak, metatutako esperientziaren arabera, EBk horiexek gomendatzen baitizkie estatu-kideei politika nazionalak diseinatzeko orduan:

1. Politika eraikitzaileak, pragmatikoak eta ez diskriminatzaileak izatea
2. Berriaz ijitoei begira aritzea baina haiek bakarrik aintzat hartu gabe
3. Kulturarteko planteamendua edukitzea
4. Ijitoak gizartean erabat gizarteratzeko helburua izatea
5. Genero-dimentsioaren kontzientzia izatea
6. Ebidentzietan oinarritutako politikak transmititzea
7. Tresna komunitarioak erabiltzea
8. Eskualdetako eta tokiko administrazioek parte-hartzea
9. Gizarte zibilak parte-hartzea
10. Ijitoen parte-hartze aktiboa bermatzea

7.2. *Estrategiaren helburu orokorra eta zehatza*

– Helburu orokorra

Gizon-emakume ijitoek ijitoak izateagatik jasaten duten **diskriminazio historiko eta egiturazkoa gairiditzen** laguntzea –indarkeria, gorroto-diskurtsoa eta estigmatizazioa eragiten ditu, besteak beste—, **beren ongizate soziala eta partaidetza** gainerako euskal herritarren berdinak izan daitezela **sustatuz**.

– Helburu zehatza

Aurrerapen kualitatiboa sustatzea euskal erakundeek Ijito Herriarentzat eta Herriarekiko gauzatzen dituzten politiketan, dimentsio bikoitzarekin:

- gizarteratzeko eta partaidetza sustatzeko garatzen diren ekintzen katalogoa **eguneratu eta handitzea**; eta
- tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren agenda sendo bat **sustatzea**, euskal gizarte osoari dei eginez ijitoen aurkako jarreraren kontra borroka dezan.

8. Estrategiaren edukia eta kudeaketa-eredua

8.1. *Antolamendua eta egitura*

Estrategiaren antolaketa eta egitura aurreko estrategietan baliatutakoen oso antzekoak dira. Bere esku-hartzearen funtsezko elementua ekintzek osatzen dute, elementu operatibo, zehatz eta planifikatuak baitira, horiek gauzatzeko arduradun bat dutenak. Ekintzetako bakoitzerako, Ijito Herriaren Euskal Kontseiluak eta Eusko Jaurlaritzak

ekintzetan izango duten rola identifikatzen da. Nolanahi ere, Estrategia hau bizia da, ez estatikoa, eta, beraz, aurreikusitako ekintzak unean uneko errealitateen arabera aldatu daitezke –eta, ziur aski, aldatuko dira–, Kontseiluan parte hartzen duten erakundeekin lankidetzan.

Ekintza horiek jarduera-ildoetan batzen dira, hau da, lortu nahi den helburu edo xedean jasotzen dira horretara bideratutako ekintzak. Ekintzak eta jarduera-ildoak eremu sektorialen arabera antolatzen dira: hezkuntza, osasuna, gizarteratzea eta abar.

Azkenik, agirian aurreratu zen gisan, ekintza guztiek hiru ardatz estrategiko nagusiri erantzuten diete, koherentzia emateko jarduera guztiei, eta batez ere, Estrategiaren helburu orokorrekarekin bat egiteko. Ardatz estrategikoei aurreko 2018-2020 Estrategiakoak hartzen dituzte erreferentziatzat, birformulatuta. Halaber, tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren ardatz berri bat sartzen dute, Udaberri 2024 Planarekin bat, esparru europarrean jarraitzen den ildotik.

- **I. ardatza. Errespetua:** “ez zaitzatela ijitotzat hartu”.

Azken hori eremu berri bat litzateke Estrategian, aurrekoan pisu gutxiago zuena gizarteratzearen ardatzarekin alderatuta. Gizarte-aldaketa (emozionala eta jarrerazkoa) eragin nahi da Ijito Herriarekiko, eta, era berean, ijitoak diskriminazio-kasuetan babesteko tresnak indartu. Ardatz berri honen garrantziak harreman zuzena dauka ijitoen aurkako jarreraren gaineko kontzientzia hartzearekin. Izan ere, Europako Batzordearen eta Arrazismoaren eta Intolerantziaren Europako Batzordearen arabera, egiturazko diskriminazio-sistema historikoa da pairatzen dutena.

- **II. ardatza. Gizarte-sustapena:** “nahi duguna izateko libre”.

Ijito Herriak diskriminazio sistematikoa jasan du luzaroan, eta horrek aztarna sakona utzi du, gizarte-bazterketa eta diskriminazioa eragin baititu belaunaldiz belaunaldi, pertsonen eremu guztietan: enplegua, osasuna, segurtasuna, hezkuntza, etxebizitza eta abar. Horri lehendik ere heltzen zitzaion gizarteratzearen arloan indarrean zegoen paradigmantik, baina ezinbestekoa da aurrerantzean ere lantzen jarraitzea, eskubideen berdintasuna oinarri material baten gainean baino ez baita lortuko.

- **III. ardatza. Aintzatespena:** “izan, izateari utzi gabe”.

Estrategian eskubideei ematen zaien ikuspegiari jarraikiz, eta UNESCOren Aniztasun Kulturalari buruzko Hitzarmenaren eta Adierazpenaren arabera: “eskubide kulturalak giza eskubideen parte dira [...] pertsona orok eduki behar du aukera hautatzen duen bizitza kulturean parte hartzeko eta bere praktika kultural propioak gauzatzeko, giza eskubideak eta funtsezko askatasunak errespetatzearen ziozko mugen barruan”. Horrenbestez, ezinbestekoa da balio demokratiko garai-kideen araberako nortasun bat eraikitzearen alde egitea, oreka bilatuz nortasun propioaren, bereziaren eta indartsuaren arteko tentsioan, nortasun ireki, kosmopolita eta aldakorren aldean. Nortasunaren gaineko gako horietan, Euskal Herriko kide izatearen elementu positiboak (esaterako, euskara) naturaltasunez uztartu behar dira elementu propioekin, kulturartekotasunaren izenean.

Gainera, hiru ardatz horiek paralelismo estua dute euskal erakundeek Gernikako Estatutuaren 9.2. artikulua arabera bete behar dutenarekin, zeinari jarraikiz (a) hiritarren oinarritzko eskubide eta betebeharren erabilpen egokia zaindu eta bermatuko duten; (b) gizabanakoaren eta berori sartuko den taldeen askatasuna eta berdintasuna

zinezkoa eta egiazkoa izan daitezzen, diratekeen oztopoak erauzteko eta aldeko kondizioei eragiteko neurriak hartuko dituzten; eta (c) politika, ekonomia, kultura eta gizarte alorretako bizitzan hiritar guztien parte-hartzea erraztuko duten.

Era berean, Udaberri 2024 Planean adierazitako konpromisoarekin bat, Estrategia berriak genero-ikuspegia sartzen du, hau da, azterketa kontziente bat egiten du bertan jasotako neurriek gizon eta emakume ijitoen artean duten eragin desberdinari buruz. Horrez gain, ekintza positibo eta baiezkoen esparru bat sortzeko ahalegina egiten du, emakumeen parekidetasunik ez horri buelta emateko. Hala, Estrategia ijito berria egiteko prozesuan zehar emakumez osatutako eta Emakunderekin eraikitako lan-espazio zehatzak aurreikusi dira, hainbat alderdi egiaztatzeko. Halaber, eremu sektorial guztietan sartu da gutxienez ekintza bat berdintasunera begira, horren gaineko eremu zehatz bat aurreikusteaz gain.

8.2. Ebaluazioa eta jarraipena

Aurreko Estrategia eta Planen betebeharrak handietako bat, eta orain Estrategia berriaren erronka nagusietako bat honako hau da: horien jarraipena egiteko eta edukia ebaluatzeko sistema bat ezartzea.

Estrategiaren ebaluazio eta jarraipenerako espazioa Ijito Herriaren Euskal Kontseilua izango da. Izan ere, gutxienez urtean behin, Batzorde Iraunkorrean edo Osoko Bilkuran aztertuko du ekintza eta ardatzen garapen-maila zein den. Lan horretan laguntzeko, Kontseiluko idazkaritza teknikoak informazio zehatza emango du aldi-aldi.

Ebaluazio-une horiek oso garrantzitsuak izango dira, bat etorriko baitira Estrategia garatzean aurreikusitako egikaritze-aldiekin (lehena 2022tik 2023ra, bigarrena 2024tik 2025era, eta azkena 2026an), 10. Atalean (Ekintzen egutegia finkatzeko proposamena) adierazitako eran.

Ebaluazioak, estrategian jasotako ekintzen izaera eta mota kontuan hartuta, batez ere izaera kualitatiboa izango da, eta, horrenbestez, haren azken balorazioan nolabaiteko oinarria emango duten adierazleak aurreratzeko ahalegina egingo da, adierazle horiek partzialak eta mugatuak izan arren. Era berean, ahal den neurrian, datuak sexuen arabera banatzeko ahalegina egingo da.

Jarraipen-lan horretan baina, batez ere strategiaren ebaluazioan, funtsezkoa da erakunde propioen zeregina, garatu nahi diren politiken hartzaile diren pertsona eta erakunde ordezkariek baitira.

9. Ekintzen deskribapena

9.1. Hezkuntza

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
1. ildoak. Ikasleen eskola-arrakasta handitzea, eskola inklusibo baten barruan, neskatilengan eta neskengan arreta berezia jarritz eta DBH gainditzen ez duten ikasle ijitoen kopurua murriztuz	1.1. Ikasle ijitoekin bereziki lan egiteko esparru bat sortzea hezkuntza-sisteman, ikastetxe horien planetan emaitzak hobetzeko helburu zehatzak jaso daitezzen	Hezkuntza Sailak, ikasturte hasierak ebaztean, erreferentzia berariazkoak egingo ditu, ikastetxeek beren proiektu eta planetan ikasle ijitoen emaitzak hobetzeko helburuak jaso ditzaten, emakumezko ikasle ijitoei bereziki erreparatuz eta lagunduz. Era berean, Berritzegune Nagusiak egindako agiria igorriko da, ikasle ijitoen presentzia duten ikastetxei ikasle horiek hobeto eskolaratzeko gomendioak ematen dizkiona. Horretarako, ikastetxeek Berritzeguneen aholkularitza eta Ikuskaritzaren jarraipena edukiko dituzte. Era berean, emaitza onak lortzen ari diren ikastetxeetan irakasleen egonkortasuna sustatzeko bideak aurkituko dira.	Hezkuntza Saila	<u>Kontseilua</u> Ebazpenaren bidalketari buruzko informazioa jasotzea Erakundeak Ebazpena eta gomendioen agiria ikastetxeetara bidaltzea Berritzeguneak eta Ikuskaritza aktibatzea, ikastetxei laguntzeko	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduma	Rolak	Ardatzak
	<p>1.2. Irakasleei hezkuntzaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza eskaini eta sustatzea</p>	<p>Eskola inklusibo eta kulturarteko batean bermatu egin behar da irakasleek eta irakaskuntzako langileek hezkuntza-estrategia egokiak dituztela ikasle ijitoekin lan egiteko. Sallaren prestakuntza-eskaintzan Ijito Herriaren gako kulturaleri, ikaskuntzarako gaingiditu beharreko oztopoei, ikaskuntzak bizkortzeko eta bizikidetzara hobetzeko estrategiei, hezkidetzari eta abarri buruzko eduki espezifikoak sartzea sustatuko da. Era berean, Biltzenek irakasleentzako prestakuntza-proposamen bat eskainiko dio urtero Berritzegune Nagusiari, baldintza horietan. Prestakuntza horietan erakunde ijitoek parte hartuko dute. Zeharka, horietan ijitoen aurkako jarrenen ikuspegia sartuko da, baita neskatila eta neska ijitoen egoera berezia ere.</p>	<p>Biltzen Hezkuntza Saila</p>	<p><u>Kontseilua</u> Prestakuntza eskaintzen dela ikuskatzeko jarraipena egitea <u>Erakundea</u> Prestakuntzaren edukia diseinatzea Ikastetxei prestakuntza eskaintzea Irakasleei prestakuntza ematea</p>	<p>I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena</p>

Illoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	<p>1.3. Ikasle ijitoekiko ikaskuntza-komunitateen jardumbide egokiak eta esperientziak ezagutaraztea eta balioestea</p>	<p>Ikaskuntza-komunitateak funtsezko esperientzietako bat dira, ikastetxe gehiagotan eskalatzeko bokazioa dutenak. Jardunaldi publiko bat antolatuko da abian jarritako ikaskuntza-komunitateen esperientziak irudikatu dituzten eta irudikatzen dituzten emaitzei, tipologiei, ikaskuntzei, erronkei eta aukerei buruz. Helburua horiek hezkuntza-eragileen artean ezagutaraztea da.</p>	<p>Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila Hezkuntza Saila</p>	<p><u>Kontseilua</u> Proposamena eta jardunaldiaren edukia egiaztatzea <u>Erakundea</u> Jardunaldia antolatu eta deitzea</p>	<p>II. ardatza. Gizarte-sustapena</p>

Ilidoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	1.4. Eskolaratze goiztiarreko kampania bat egitea (2-3 urte) ijitoen elkarleen bidez	Eskolaratze goiztiarra faktore babesletzat hartzen da ondorengo eskolaratze-arazoan eta eskola-arrakastaren aurrean. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluak, Hezkuntza Sailaren baimenarekin, kampania bat egingo du ijito-familiei eskolaratze goiztiarrari buruz informatzeko eta eremu horretan dauden baliabide arruntan berri emateko. Kampania hori ijitoen elkarleen bidez bideratuko da, eta ikastetxe eta profesionalekin lotzen salatuko da.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Biltzen	<u>Kontseilua</u> Kampaniaren edukia egiaztatzea Kampania zabaltzea <u>Erakunde</u> Kampaniaren edukia diseinatzea Kampaniaren euskarria diseinatzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	1.5. Ikasle ijitoen euskalduntzea indartzea	<p>Ikastetxei beharrezko baliabideak ematea (orientabideak, estrategiak, giza baliabideak...), ikasleek eskatzen zaien hizkuntza-gaitasuna lor dezaten.</p> <p>Familiekin euskarara hurbiltzeko estrategiak partekatzea eta haien ikaskuntza bultzatzea.</p>	Hezkuntza Saila	<p><u>Erakundea</u></p> <p>Jarritako baliabideei buruzko informazioa ematea</p>	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	1.6. Neska ijitoen eskola-errendimenduko zailtasunei eta oztopoei buruz hausnartzea	Erakunde batzuek erakusten dute lehen hezkuntzan emaitza onak lortzen dituzten neskatu ijitoen kopurua nabarmen jaitsi dela, bigarren hezkuntzan emaitza onak lortzen dituzten aldean. Ildo horretan, ekintza honen helburua da bi etapen deskonexioa eragiten duten kausa, zailtasun edo oztopoen ezagutzan sakontzea. Horretarako, Hezkuntza Batzordearen eta Kontseiluko Emakume Ijitoen Batzordearen bilera deituko da, eta, Hezkuntza Sailaren parte-hartzearekin, egoera hori sailhesteko ekintzak identifikatzeko eta hausnartzeko ahalegina egingo da.	Hezkuntza Batzordea eta Emakume Ijitoen Batzordea Hezkuntza Saila	<u>Kontseilua</u> Hezkuntza Batzordearen eta Emakume Ijitoen Batzordearen bilera bateratuaren barruan hausnarketa propioa egiteko denbora gordetzea <u>Erakundea</u> Bileran parte hartzea, bere ezagutza helaraziz	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	<p>1.7. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluak ijitoen aurkako jarretan oinarritutako eskola-segregazioari/-kontzentrazioari buruz egin beharreko hausnarketa sustatzea, eta hezkuntza-komunitate osoaren hausnarketan Ijito Herriak parte har dezan sustatzea</p>	<p>Eskola-segregazioa/-kontzentrazioa Ijito Herriari eragiten dion fenomeno edo problematika da, eta aukera ematen du gizarteratzea, aukera-berdintasuna, eskolaratzea eta eskola-errendimendua hobetzeko. Ildo horretan, garrantzitsutzat jotzen da ijitoen erakundeek eta ijitoen aldeko erakundeek, baita Ijito Herriaren Euskal Kontseiluak ere, gogoeta egin ahal izatea horri buruz, arreta berezia eskainiz ijitoen aurkako jarrerak problematika horretan izan dezaketen zereginari. Horretarako, gai horri buruzko ikerketak egin dituzten pertsonen ezagutza edukiko da. Era berean, gai hori jorratzen duten foroetan, eztabaida-taldeetan edo eztabaida-gune instituzionaletan parte hartzeko erraztasunak jarriko dira.</p>	<p>Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Hezkuntza Saila</p>	<p><u>Kontseilua</u> Hezkuntza Batzordearen baitan hausnarketa propioa egiteko denbora gordetzea Foro, espazio eta eztabaida-taldeetan parte hartzea <u>Erakundea</u> Ijitoen erakundeek eta Ijito Herriaren Euskal Kontseiluak arazo edo fenomeno hau jorratzen duten espazio instituzionaletan parte hartzeko erraztasunak jartzea</p>	<p>I. ardatza. Errespetua II. ardatza. Gizarte-sustapena</p>

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduma	Rolak	Ardatzak
	1.8. ijito-familien parte-hartzea sustatzea ikastetxeetako prestakuntza-programetan	<p>Kontseiluko Hezkuntza Batzordeak gogoeta bat sustatuko du Hezkuntza Sailarekin lankidetzan, aztertzeo ea zein oztopo ari diren eragiten ijito-familien presentzia txikia izatea familientzako prestakuntza-programetan, besteak beste hizkuntza, matematika, ICTak eta euskara bezalako gaietan.</p> <p>Oztopo horiei erantzuteko neurri gisa, eta, halaber, kontzentrazio horretan eragin dezakeen beste edozein baldintzari erantzuteko ere, Helduen Hezkuntzako Ikastetxeen eta bestelako ikastetxeen arteko lankidetzaren bultzatuko da, familiei prestakuntza eskaintzeko, eta, halaber, IGF-en federazioak animatuko dira IGFei eskain diezaitezkeen ikasle ijitoak dituzten ikastetxeetako gai instrumentalei buruzko prestakuntza-ikastaroak.</p> <p>Ama ijitoek prozesu horietan duten zeregina kontuan hartuko da, berdintasunaren, gurasoekiko erantzukidetasunaren, lidergozaren eta parte-hartzearen ikuspegitik.</p>	<p>Ijito Herriaren Euskal Kontseilua</p> <p>Hezkuntza Saila</p>	<p><u>Kontseilua</u></p> <p>Hezkuntza Batzordearen baitan hausnarketa propioa egiteko denbora gordetzea</p> <p><u>Erakundeak</u></p> <p>Ekintza identifikatu eta garatzeko orduan parte hartzea</p>	<p>II. ardatza.</p> <p>Gizarte-sustapena</p>

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
2. ildoak. Ijitoen kulturaren presentzia sustatzea hezkuntza-eremuan	2.1. Sustatzea Ijito Herriaren historia eta kultura nahitaezko curriculumaren barruan sartzea, LOMLOE-k ezartzen duena aintzat hartuz	Egiten ari diren hezkuntza-erreformen esparruan eta beste autonomia-erkidego batzuetan hasitako bidetari jarraituz, Hezkuntza Sailak Ijito Herriaren historia derrigorrezko eskola-curriculumean sartzea sustatu dezala proposatzen da. Edukian arreta berezia eskainiko zaie ijitoen aurkako jarrerei, generoaren zioz gertatzen diren ijitoen aurkako jarrerei eta emakume ijitoek herriaren bilakaeran egiten duten ekarpenari.	Hezkuntza Saila	<u>Kontseilua</u> Edukiaren txertaketari buruzko informazioa jasotzea <u>Erakundeak</u> Ijito Herriaren historia jasotzea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena

Idoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	2.2. EAEko Ijito Herriari buruzko material hirueleduna prestatzea, ikastetxeetara bidaltzeko	Aurreko ekintzari dagokionez, kanpoko eragile batek material didaktiko hirueleduna prestatuko du (erromania, euskara, gaztelania), Ijito Herriak EAEen duela bost mendetik hona izan duen presentziaren funtsezko alderdi batzuk jasoko dituena, ikasle ijitoentzat zein gainerako ikasleentzat, oro har. Material hori Kontseiluak baliozkotu beharko du, eta Hezkuntza Sailaren abala eta baimena izan beharko ditu. Edukian arreta berezia eskainiko zaite ijitoen aurkako jarrerari, generoaren zioz gertatzen diren ijitoen aurkako jarrerari eta emakume ijitoek herriaren bilakaeran egiten duten ekarpenari.	Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila Hezkuntza Saila	<u>Kontseilua</u> Material didaktikoaren edukia egiaztatzea <u>Erakunde</u> Kanpoko eragile bat kontratatzea Ikastetxeci materiala bidaltzea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
3. ildoa. Derrigorrezkoa ez den hezkuntzarako sarbidea sustatzea	3.1. ikasle ijitoak umibertsitatean, labide-heziketan eta abarretan sustatzeko formulak identifikatzea	Erronka handienetako bat da ikasle ijitoei derrigorrezko hezkuntzaren osteko hezkuntza-mailak lortzea. Beste erkidego batzuetako esperientziak erreferentziatzat hartuta, EAEn ikasle ijitoei umibertsitatean eta labide-heziketan sartzeko laguntzeko esperientzia pilotu bat ezartzeko terminoak identifikatzen jarraitzea planteatzen da, betiere kostuak eta parte-hartzaile kopuruak gutxieneko bat lortzen badute. Esperientzia pilotu horrek 25 urtetik gorakoentzako sarbide-proba prestatzea eta ikasleei laguntzea sustatu ahaliko du, Estatuan dauden esperientzia arrakastatsuak kontuan hartuta.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Hezkuntza Saila	<u>Kontseilua</u> Beste erkidego batzuetan horrelako esperientziak ezagutzeko gume bat gordetzeko Baliabide egokiak dituen eta gutxieneko ikasle-kopurua bermatuko duen proiektu bat diseinatzea <u>Erakunde</u> Proiektua diseinatzen laguntzea Proiektua ezartzea, administrazio-tresnarik egokienaren bidez	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
4. Ildoa. Eten digitala murriztea	4.1. Eten digitalari aurre egiteko erakundeek prestatutako baliabideei buruzko informazio-kampaina bat egitea	Pandemian zehar, ijito-familiatan eragin handiena izan duen elementuetako bat, gaixotasunetik harago, on-line eskolen jarraipena izan da. Eten digitalari aurre egiteko, erakundeek hainbat ekintza eta programa jarri dituzte abian, ijito-familiak beti ezagutzen ez dituztenak. Horiei buruzko informazio-kampaina bat egitea proposatzen da, ijito-familiak eskuragarritasuna, baldintzak eta irisgarritasuna argituz. Kampaina hau elkarrean bidez gauzatu da, bereziki.	Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailsa Hezkuntza Sailsa	<u>Kontseilua</u> Kampainaren edukia egiaztatzea Kampaina zabaltzea <u>Erakunde</u> Kampainaren edukia diseinatzea Kampainaren euskarria diseinatzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	4.2. Hezkuntza-balio-bideetara bideratutako gastuak pertsonen oinarriko prematzat hartzen direla bermatzea, diru-sarrerak bermatzeko eta gizartetarako euskal sistemaren prestazioen eremuan	Pandemia, ijitoen elkarrekin eta familiek jasandako egoerak bat izan da prestazio ez-kontributibo eta baldintzadun jakin batzuk bateraezinak izan direla informatika-ekipamenduen erosketarekin. DSBE aldatzeko lege-proiektuan egoera hori kontuan hartzea proposatzen da.	Biltzen Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Enplegu eta Lan Salla	<u>Kontseilua</u> DSBE aldatzeko lege-proiektuaren jarraipena egitea <u>Erakunde</u> DSBE aldatzeko lege-proiektuan jasotzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

9.2. Osasuna

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
5. ildoak. Ijito-ikuspegia erkidego-osasunean sartzea	5.1. Ijito Herriaren osasunaren gizarte-bal-dintzatzaillei buruz ikertzea	<p>Osasun Sailaren esparru estrategikoak aurreikusten du baldintza sozioekonomikoetan eta ingurumen- eta lan-baldintzetan eragileak, osasunerako ingurune egokiak ahalbidetzeko, eta aurreikusten du, halaber, osasun komunitarioa indartzea; horretarako, komunitateek euren osasunean eragiten duten prozesuetan parte hartuz, aukera izango dute osasun-premiei erantzun hobea emateko, osasun-baldintzatzailen gainean kontrol hobea izateko eta, ondorioz, ongizatea eta bizi kalitatea hobetzeko.</p> <p>Ildo horretatik, azterlan bat egitea proposatzen da, ijitoen osasun-egoera, bizimodua eta osasun-zerbitzuetarako sarbidea ezagutzeko asmoz. Ijito-elkarteek euren ere parte hartuko dute azterlan horretan.</p> <p>Era berean, ahalegina egingo da datuak sexuen arabera emateko.</p>	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Osasun Saila (Osasun Sailburuordetza)	<p><u>Kontseilua</u> Azterlanaren metodologia eta helburuak finkatzen laguntzea</p> <p>Ijitoi sarbidea erraztea azterlanaren parte har dezaten</p> <p>Azterlanaren ondorioak egiaztatzea</p> <p><u>Erakundea</u> Azterlanaren discimua, baliabideak erraztea eta azterlanaren implementatzea.</p>	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduma	Rolak	Ardatzak
	5.2. Osakidetzako langileei osasunaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza eskaintzea	Osakidetzak bere langileentzat duen prestakuntza-planaren barruan, Biltzen erakundeak ematen duen kulturartekotasun-ikastaroari lotutako edukiak sartzen dira. Ijito Herriaren gako kulturalak txertatzea proposatzen da, osasun-eremuari aplikatuak, bai eta tratu-berdintasuna eta diskriminaziorik eza ere, kolektiboari bereziki zuzendua, ijito-elkarteen partaidetzarekin. Edukia eta haren sakontasuna handitzeko aukera baloratuko da.	Biltzen Osasun Saila (Osakidetzak Prestakuntza Programa)	<u>Kontseilua</u> Biltzenek prestakuntza eskaintzen duela ikuskatzeko jarraipena egitea <u>Erakundea</u> Prestakuntzaren edukia diseinatzea Profesionalei prestakuntza eskaintzea Prestakuntza ematea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena
	5.3. Euskal Osasun Sistema ezagutaraztea ijitoen elkarteei eta ijitoen aldeko elkarteei	Ijitoen erakundeak eta ijitoen aldeko erakundeak hainbat modutan ari dira lankidetzan Euskal Osasun Sistemarekin, eta haren funtzionamenduari buruzko ezagutza handiagoa eta hobe behar dela sentitzen dute. Ildo horretan, konpromisoa hartzen da Osasun Sailak prestakuntza eman diezaion Kontseiluko Osasun Batzordeari sistema horren funtzionamenduari eta antolamenduari buruz.	Ijito Herriaren Euskal Kontseiluko Osasun Batzordea Osasun Saila (Osasun Sailburuordetza)	<u>Kontseilua</u> Prestakuntzan parte hartzea <u>Erakundea</u> Edukia diseinatu eta ematea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduma	Rolak	Ardatzak
	5.4. Adikzioen VIII. Euskal Planari ekarpenak aurkeztea eta ekarpen horiek jasotzea	Osasun Sailak Adikzioen VIII. Euskal Plana prestatuko du. Ijitoen elkarrean eta ijitoen aldeko elkarrean intereskoa da haien edukia ezagutzeko eta ekarpenak egin ahal izatea. Ekintza honek planaren zirraborroa Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren Osasun Batzordean aurkezteko konpromisoa hartzen du.	Ijito Herriaren Euskal Kontseiluko Osasun Batzordea Osasun Saila (Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza)	<u>Kontseilua</u> Aurkezpenean parte hartzea VIII. Planari ekarpenak egitea <u>Erakundea</u> VIII. Plana aurkeztea	II. ardatza. Gizarte-sustapena
6. ildo. Osasunaren sustapena	6.1. Ijitoen errealtatera egokitzea haurren obesitateari eta elikadura-ohitura osasungarrirei buruzko kanpainak eta programak	Obesitatea eta, bereziki, haur-obsiditatea, euskal gizarte osoan bezala, haur ijitoei eragiten dien arazo da. Osasun Sailaren plan eta kanpaina orokorren esparruan, ijitoen errealtatera egokitzea baloratuko da, sentsibilizazioari eta elikadura-ohitura osasungarrirei dagokienez. Horretarako, ijitoen elkarrean eta ijitoen aldeko elkarrean egiten duten lana babestuko da.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Osasun Saila (Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza; Osakidetza)	<u>Kontseilua</u> Kanpainaren edukia egiaztatzea Kanpaina zabaltzea <u>Erakundea</u> Kanpainaren edukia egokitzea Kanpaina zabaltzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	6.2. Minbizia bahetze-ko programei buruzko sentsibilizazio-kampainak ijitoen errealitate-ra egokitzea	Osakidetzak egiten duen Paziente Bizia programaren esparruan eta, halaber, bularreko, koloneko eta umetoki-lepoko minbizia bahetzeko programen esparruan ere, programa horien informazioa ijitoei egokitzeko aukera baloratuko da. Bularreko eta umetoki-lepoko minbizia bahetzeko programetan emakume ijitoen elkarrekin parte hartzea sustatuko da. Gainera, Ijito Herriaren Euskal Kontseiluarekin lankidetzan aritzeko interesa erakutsi duten beste gizarte-erakunde batzuen (AECC, esaterako) lanarekin lotura bilatzeko ahaleginak egingo dira	Ijito Herriaren Euskal Kontseiluko Osasun Batzordea eta Emakume Ijitoen Batzordea Osasun Saila (Osakidetzak)	<u>Kontseilua</u> Kanpainen eduki informatiboak egiaztatzea Kanpaina zabaltzen laguntzea <u>Erakunde</u> Kanpaina informatiboaren edukia egokitzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduma	Rolak	Ardatzak
	6.3. Jitioen elkarteen eta jitioen aldeko elkarteen artean <i>Osasuna sustatzen duen jitioen</i> figura bultzatzea	Paziente Bizia programan aurrera egitea, osasuna sustatzen duten jitioen prestakuntza sakontzeko eta jitioen premiei egokitzeko	Jito Herriaren Euskal Kontseilua Osasun Saila (Osakidetza)	<u>Kontseilua</u> Programaren egokitzapenean parte hartzea Prestakuntzan parte hartzea <u>Erakunde</u> Prestakuntza-programaren edukia Jitioen premiei egokitzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	6.4. Emakume ijitoen osasunari buruzko lan-jardunaldi bat antolatzea	Lan-jardunaldi bat antolatuko da ijitoen elkarteekin eta ijitoen aldeko elkarteekin, Osasun Saileko arduradunekin, Emakunderekin eta beste eragile soziosanitario batzuekin, Ijito Herriaren osasunaren gizarte-baldintzatzaileei buruzko azterlanean (6.1) emakumeen osasunari buruz jasotako datuei buruz hausnartzeko. Jardunaldi horretan, emakumeen osasuna hobetzeko neurriak edo jarduerak identifikatuko dira, eta, bereziki, honako hauek: osasun fisikoa oro har, emakumeen osasuna eta ginekologikoa, sexuala eta ugalketarekin lotutakoa, zaintzen eragina osasunaren eta ongizate psikologiko eta emozionalaren egoeran, medikazioaren erabilera eta abar.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Osasun Saila Emakunde Biltzen	<u>Kontseilua</u> Jardunaldian parte hartzea <u>Erakunde</u> Jardunaldia antolatu eta bertan parte hartzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

9.3. Etxebizitza

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
7. ildoa. Etxebizitza eskuratzeko aukera berdinak sustatzea	7.1. Kontseiluaren Etxebizitza Batzordea sendotzea, sail eskudunarekin hitz egiteko gune gisa	Aurreko legegintzaldian, Ijito Herriaren Euskal Kontseiluan batzorde berri bat eratu da modu "prekarioan", etxebizitza eskuratzeko aukerei buruzkoa. Ekintza honen helburua da ijitoen erakunde eta sail eskudunaren arteko elkarriketa-gune hori zaintzeko eta mantentzeko bultzada eta konpromisoa ziurtatzea.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila	<u>Kontseilua</u> Etxebizitza Batzordean parte hartzea <u>Erakundea</u> Etxebizitza Batzordean parte hartzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena
	7.2. Alokabide eta Etxebideko langileei etxebizitza publikoaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza eskaintzea	Beste edozein arlotan bezala (Osasuna, Hezkuntza edo Segurtasuna), etxebizitza publikoaren ere interesa du, eta beharrezkoa da kulturarteko gaitasunetan edo tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren gaitasunetan prestatzea. Biltzenek prestakuntza-proposamen bat eskainiko dio urtero Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailari, bere langileei eskain diezaitez, eremu horretako gako kultural ijitoei buruz, ijito-elkarteen parte-hartzearekin.	Biltzen Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila	<u>Kontseilua</u> Biltzenek prestakuntza eskaintzen duela ikuskatzeko jarraipena egitea <u>Erakundea</u> Prestakuntzaren edukia diseinatzea Profesionalei prestakuntza eskaintzea Prestakuntza ematea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	<p>7.3. Etxebizitza-politiken eremuan kulturarteko bitartekaritzaren ikuspegitik baliabideak sortzearen egokitasuna baloratzea</p>	<p>Beste erkidego batzuetan, baina baita EAEn ere, badira etxebizitzaren esparruan kulturarteko bitartekaritzak aplikatu deneko esperientziak. Alde prebentibotik (familiei laguntzeko etxebizitza esleitzen den unean) zein erreaktibotik, bizikidetzak-gatazkarik egonez gero. Ekintza horren bidez, Alokabidek horrelako baliabideren bat izatea egokia den baloratuko da, bai eta, hala badagokio, baliabide hori emateko dauden aukerak ere. Esparru horretan, halaber, zailtasunak izan litezke etxebizitzak onartzearekin edo uko egitearekin, behar bezala egiaztatutako egoera jakin batzuetan edo bestelako gorabehera jakin batzuetan. Honako helburu hau lortzea desiragarria litzateke: elkarrekin eta sail eskudunak parte hartzen duten batzordean protokolo bidez zehaztu ahal izatea kasu horietan bien arteko harremana, erreferentziazko pertsonak, kanalak eta egoerak identifikatuz.</p>	<p>Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Salla</p>	<p><u>Kontseilua</u> Premia eta tresna erabilgarri mobilizagarriak identifikatzea, horiei erantzuteko <u>Erakundea</u> Beharrak eta tresnak identifikatzen laguntzea Proiektua ezartzea, egokitzat jotzen den eran</p>	<p>I. ardatza. Errespetua II. ardatza. Gizarte-sustapena</p>

Idoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	7.4. Ijitoek merkatu librean etxebizitza eskuratzeko duten diskriminazioari buruzko sentzibilizazio-kampania sustatzea	Kontseiluaren Etxebizitza Batzordea, Eraberean Sarearekin (tratu-berdintasunerako eta diskriminazioari ezarako euskal sarea) lankidetzan, alokairuko etxebizitzaren merkatuko eragileengan eragiten saiatuko da, Eraberean Sareak 2019an materialak berreskuratzeko egindako sentzibilizazio-kampania espezifikoko baten bidez, eta higiezin agentziekin egindako testing-ekintza baten bidez.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Eraberean	<u>Kontseilua</u> Testing-ekintzarekin lankidetzan aritzea Kampaniaren edukia hedatzea <u>Erakundea</u> Kampania hedatzen laguntzea	I. ardatza. Errespetua II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
8. ildoak. Etxebizitzaren bizigarritasun-baldintzak hobetzea	8.1. Etxebizitzari eta ijito-populazioari buruzko azterlan/mapa bat egitea, Europan eta Estatuan egiten direnekin homologatu daitekeena	Estatuko beste lurralde batzuetako errealitatean ez bezala, EAEn ez dago ijito-biztanleriaren artean infratxearen arazo orokorturik. Hala ere, beste azterlan eta txosten batzuek hainbat arazoren berri ematen dute (gainokupazioa, kontzentrazioa, patologiak...) eta oinarriko ongizate-gabeziak islatzen dituzte (temperatura egokia, ekipamendua...). Ekintza honetan, kanpoko eragile batek azterketa/mapa bat egitea aurreikusien da, errealitate horiek oro har objektibatzen, ezaugarritzen eta diagnostikatzen saiatzeko. Etxebizitzaren Euskal Behatokiaren eta Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailaren Estadistika Organoaren lankidetzaz izango da. Azterlanean, guraso bakarreko familien, bakarrik bizi diren adineko emakumeen eta gazteen errealitateari arreta berezia emango zaio. Azterlana egiteko, inkestatzaile ijitoak egongo dira.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Salla Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla	<u>Kontseilua</u> Azterlanaren metodologia eta helburuak baliozkotzea Familiei sarbidea erraztea eta azterlanarekin lankidetzan aritzea Azterlanaren ondorioak baliozkotzea <u>Erakundea</u> Kanpoko eragile bat kontratatzea Datuak erraztea eta azterlanarekin lankidetzan aritzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

9.4. Gizarteratzea eta laneratzea

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
9. ildoak. EAEko Ijito Herriaren beharren diagnostikoa eguneratzea	9.1. EAEko Ijito Herriaren beharren diagnostikoa egitea	2006. urtean, Eusko Jaurlaritzako orduko Etxebizitza eta Gizarte Gaien Sailak eskatuta, Ikusbidek diagnostiko bat egin zuen Euskadiko Ijito Herriaren beharrei buruz. 15 urte geroago, gaiaren gaineko beste azterlan edo ikerketarik ez dagoenez, beharrezkoa da diagnostiko hori eguneratzea. Ekintza horren barruan, diagnostikoa kanpoko agente batek egitea sartzen da. Diagnostiko horretan berriaz egongo da atal bat emakume ijitoen errealitateari buruz, eta genero-ikuspegia txertatuko da.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla	Kontseilua Diagnostikoaren edukia eta metodologia egiaztatzea Erakundeak Kanpoko eragile bat kontratatzea Datuak erraztea eta azterlana egiten lankidetzan aritzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	9.2. Diagnostikoaren edukia sozializatzea	Diagnostikoa hainbat eremutan sozializatuko da, besteak beste euskal eremu instituzionalean, eta hirugarren sektore sozialean, errealitatearen berri izan dezaten eta esku hartzeko etorkizuneko estrategiak identifikatzeko orduan batu daitezten. Diagnostikoa aurkeztu eta hari buruz eztabaidatzeko jardunaldi bat antolatuko da. Bertan, ijitoen erakundeek eta ijitoen aldeko erakundeek partaidetza nabarmena izango dute. Sozializazio horretan Ijito Herria estigmatizatzen ez dela zainduko da.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla	<u>Kontseilua</u> Aurkezpen-jardunaldian parte hartzea <u>Erakundeak</u> Aurkezpen-jardunaldia antolatu eta bertan parte hartzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena
	9.3. Pertsona nagusien, aniztasun funtzionala duten pertsonen edo/eta buruko osasuneko arazoren bat duten pertsonen beharrian espezifikoak identifikatzen hastea	Intersektionalitateetik abiatuta, eta Ijito Herria dauden askotariko beharrak agerian jartzeko (Ijito Herria bera ere askotarikoa baita), garrantzitsua da behar horiekin identifikatzeko lanean hastea, ijitoekin batera.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Biltzen Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla	<u>Kontseilua</u> Beharrak identifikatzen parte hartzea <u>Erakundeak</u> Behar berriak identifikatzeko lan-saioak deitu eta erraztea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
10. ildoak. Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren, Diru-sarrerak Bermatzeko Sistemaren eta Ijito Herriaren gizarte-erakundeen arteko elkar ezagutza sakontzea	10.1. Lanbidetako Prestazio eta Inklusio Zuzendaritzarekin komunikazioa izan eta elkarrizketan aritzeko kate bat sortzea	Diru-sarrerak bermatzeko sistemaren erreforma desberdinek aholkatzen duten eremu instituzionalaren eta ijitoen erakundeen eta ijitoen aldeko erakundeen artean komunikazio, elkarrizketa eta trukerako komunikazio-kateak sortzea. Ekintza horren barruan, Ijito Herriaren Euskal Kontseiluarekin komunikazioa izateko kate hori identifikatu behar da.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Lan eta Enplegu Saila	<u>Kontseilua</u> Espazioan parte hartzea <u>Erakundea</u> Espazioan parte hartzea eta deialdia egitea	II. ardatza. Gizarte-sustapena
	10.2. Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritzarekin elkarrizketa eta trukerako espazio bat sortzea	Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemak familia ijitoekin egiten dituen esku-hartzeak egokitzeko behararen ondorioz, komenigarria da eremu instituzionalaren eta ijitoen erakundeen eta ijitoen aldeko erakundeen arteko topaketa, elkarrizketa eta trukerako espazioak sortzea. Ekintza horren barruan, Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren baitan espazio horren deialdia egin behar da. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluko ordezkariak Gizarte Zerbitzuen Euskal Kontseiluan benetan parte hartzea sustatuko da, haren parte denez gero.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	<u>Kontseilua</u> Espazioan parte hartzea <u>Erakundea</u> Espazioan parte hartzea eta deialdia egitea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	10.3. Ijitoen erakundeen eta ijitoen aldeko erakundeen partaidetza sustatzea hirugarren sektore sozialeko sareetan eta plataformetan	Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren ezagutza sustatzeko eta ijitoen erakundeen eta ijitoen aldeko erakundeen partaidetza bultzatzeko beren zerbitzuak diseinatu eta hornitzeko orduan, beste gizarte-erakunde batzuek egiten duten bezala, erakundeek eremu horretako plataforma propioetan duten partaidetza sustatu eta bultzatu dadila proposatu da. Emakume ijitoen elkarteetara bereziki erreparatuko zaie.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Biltzen Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	<u>Kontseilua</u> Beste sare eta plataforma batzuetan parte hartzea <u>Erakunde</u> Sare eta plataformetako partaidetza sustatzea, harremanak eta bilerak erraztuz	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	10.4. Laguntzen eta dirulaguntzen deialdi desberdinei buruzko informazioa ematea	Barne-jardumaldi bat antolatuko da Kontseiluan, dauden laguntzen eta dirulaguntzen deialdien, beren baldintzen eta ezaugarri orokorren berri emateko.	<p>Ijito Herriaren Euskal Kontseilua</p> <p>Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila</p> <p>Lan eta Enplegu Saila</p> <p>Osasun Saila</p> <p>Kultura Saila</p> <p>Hezkuntza Saila</p>	<p><u>Consejo</u></p> <p>Reservar tiempo para esta jornada informativa</p> <p><u>Institución</u></p> <p>Participar en la jornada ofreciendo la información solicitada</p>	Eje II. Promoción social

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	10.5. Lanbideko langileei laneko osasunaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza edo ezagutza ematea	Lanbideko langileen prestakuntza-planaren barruan kulturartekotasunari lotutako eduki edo modulu espezifikoak sartzea proposatzen da. Biltzenen eskutik. Eduki edo modulu horiek Ijito Herriaren gako kulturalak azalduko dituzte, laneko osasunaren eremura aplikatuta, eta, horietan, ijitoen elkarreke parte hartuko dute.	Biltzen Lan eta Enplegu Saila	<u>Kontseilua</u> Biltzenek prestakuntza eskaintzen duela ikuskatzeko jarraipena egitea <u>Erakundea</u> Prestakuntzaren edukia diseinatzea Profesionalei prestakuntza eskaintzea Prestakuntza ematea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena
11. ildoak. Ijitoen prestakuntza eta enplegarritasuna hobetzea	11.1. Orientazio-programa espezializatua sustatzea	Lanbidek urtero deitzen ditu lan-orientazio programak finantzatzeko laguntzak, gizarte-erakunde bidez. Programa honetan, zaurgarritasun-egoeran dauden pertsonekin lan egiten duten ijitoen erakunde batzuek parte hartzen dute. Estrategiako ekintza honen barruan, programa sustatuko da.	Lan eta Enplegu Saila	<u>Kontseilua</u> Deialdiak bere horretan jarraitzen duela egiaztatzeke jarraipena egitea <u>Erakundea</u> Urteko deialdiaren eta bertan sartzeke baldintzen berri ematea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	11.2. Laneratzeko eta gizarteratzeko programa sustatzea	Lanbidek urtero deitzen dituen enplegua izateko edo enpleguan irauteko arazoak dituzten landun eta langabeak gizarteratzeko eta laneratzeko proiektu bereziak finantzatzeko laguntzak. Proiektu horietan, prestakuntza, orientazioa, enplegua eta bestelakoak lantzen dituzten esku-hartzeak koordinatzen dira, gaitasun pertsonal eta profesionalak eta enplegarritasuna indartze aldera. Zaurgarritasun-egoeran dauden ijitoak izan daitezke proiektu hauen hartzaileak. Ijitoen hainbat erakunde garatzen dituzte proiektu hauek. Estrategiako ekintza honen barruan, programa sustatuko da.	Lan eta Enplegu Saila	<u>Kontseilua</u> Deialdiak bere horretan jarraitzen duela egiaztatzeke jarraipena egitea <u>Erakundea</u> Urteko deialdiaren eta bertan sartzeke baldintzen berri ematea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

9.5. Benetako berdintasuna

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
12. ildoak. Ijitoen aurkako jarreraren azterketa sakontzea	12.1. Eztabaida eta deliberaziorako espazioak erraztea, ijitoen aurkako jarreretan sakontzeko	Azken urteetan, Estatuko gainerako lekuetako txostengileek dinamizatutako espazio propioak sustatu dira, ijitoen erakundeek ijitoen aurkako jarrerari buruzko hausnarketa propioa landu eta sakondu dezaten. Ekintza honen arabera, dinamika horrekin jarraitu nahi da, eta, era berean, generoaren zioz gertatzen diren ijitoen aurkako jarrerak sartu hausnarketako elementu esanguratsuen artean.	Biltzen Ijito Herriaren Euskal Kontseilua	<u>Kontseilua</u> Espazioetan parte hartzea eta hortek antolatzea eta diseinatzea lankidetzan aritzea <u>Erakundea</u> Espazioak erraztea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena
	12.2. Ijitoen aurkako jarrerari buruzko argitalpen monografikoa egitea	Ijitoen aurkako jarrerari buruz sakontzen laguntzeko eta ikuspegi hau eremu instituzional, akademiko eta sozialetan sartzeko, gai honi buruzko argitalpen monografiko bat sustatuko da EAEko aldirikari erreferenteren batean. Emakumeek parte hartzen dutela eta generoaren zioz gertatzen diren ijitoen aurkako jarrerak berariaz jorratzen direla bermatuko da.	Biltzen Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla	<u>Kontseilua</u> Monografiaren ikuspegia egiaztatzea eta monografia hedatzea <u>Erakundea</u> Aldizkari erreferentea identifikatu eta harekin argitalpena adostea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	12.3. EAEn ikasketa ijitoen talde bat sortzeko bidean aurrera egitea	Ikasketa ijitoen eremuan modu koordinatuan lan egingo duten diziplinarteko hausnarketa-espazioak sortzeko beharra da dagoen erronketako bat. EAEn era horretako talde baten etorkizuneko proiektuak, harremanetarako formatuak eta agenteak identifikatzeko orduan aurrera egin dadila proposatu da. Taldean ijitoen partaide tza bermatuko da. Taldeak emakume ijitoen errealitateari buruzko eremu zehatz bat jasoko du bere edukien artean.	Biltzen Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	<u>Kontseilua</u> Proposamenaren jarraipena egitea, eta, hala badagokio, baliozkotzea <u>Erakundea</u> Agenteak identifikatzea Formatu eta proiektu lotesleak identifikatzea	III. ardatza. Aintzatespena
13. ildoak. Sarean lan egitea diskriminazioaren aurka	13.1. Eraberean Sarean parte hartzen jarraitzea	Eratu zenetik, hainbat erakunde ijitok parte hartzen dute Eraberean Sarean. EAEn diskriminazioaren aurka lan egiten duten beste kolektibo eta erakunde batzuekin batera lan egiten sakontzen jarraitzea proposatu da. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluari aurkeztuko zaito Sarearen urteko memoria, eta Eraberean-ek sustatzen dituen ekintza eta kampainetan parte hartzeko gonbidapena luzatuko zaito.	Biltzen Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	<u>Kontseilua</u> Eraberean-en jardueretan parte hartzea <u>Erakundea</u> Eraberean-en informazioa eman eta partaidetza sustatzea	I. ardatza. Errespetua

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	13.2. Tratu-berdintasunaren eta diskriminazioaren ezaren eremuan lan egiten duten euskal agenteei topaketa-erako espazioak erraztea	Ea En tratu-berdintasunaren eta diskriminazioaren ezaren eremuan lan egiten duten hainbat erakunde eta talde daude, besteak beste EHUKO Giza eskubideen Katedra, Arartekoa edo EHUKO Gizarte Justiziaren aldeko Klimika Juridikoa. Erakunde/talde horien eta Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren artean topaketarako espazio formalen bat sortu dadila proposatu da. Adibidez, urteko memoriak edo txostenak aurkeztuz. Erakunde eta talde hauek Kontseiluaren gaimeko eta Ijito Herriarekiko ezagutza eta harreman estuagoa izatea lortu nahi da.	Biltzen Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla	<u>Kontseilua</u> Aurkezpenetan parte hartzea <u>Erakunde</u> Aurkezpenen informazioa eman eta partaidetza sustatzea	I. ardatza. Errespetua
	13.3. Tratu-berdintasunaren eta diskriminazioaren ezaren gaimeko prestakuntza ematea	Nahiz eta azken urteetan Eraberean Sarearen bidez landu den ildo hau, beharrezkoa da gehiago sakontzea. Ekintza honek ijitoen erakundeetara edo ijitoen aldeko erakundeetara berriaz (edo ez) zuzendutako prestakuntza-espazioak sortzea eta horietako partaidetza sustatzea lortu nahi du.	Biltzen Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla	<u>Kontseilua</u> Prestakuntzetan parte hartzea <u>Erakunde</u> Prestakuntzen informazioa eman eta partaidetza sustatzea	I. ardatza. Errespetua

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
14. ildoak. Erakunde ijitoen eta Ertzaintzaren artean elkarrekin lanbidetarako esparru bat finkatzea	14.1. Ertzaintzako agentei prestakuntza ematea	Polizia eta Larraldietako Euskal Akademiako Ertzaintzako eta Udaltzaingoko promozio berrientzako prestakuntza-planaren barruan kulturarte-kotasunarekin lotutako edukia jasotzen dira. Prestakuntza hori emateaz Biltzen arduratzen da. Prestakuntza horri eustea eta Ijito Herriaren gako kulturalak sartzea proposatu da, betiere aniztasun kulturalaren, tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren kudeaketa politikarekin lotuta, ijitoen elkarrekin lanbidetarekin. Berezi landuko dira ijitoen aurkako jarrerak, eta agente beteranoeiko lanean sakonduko da.	Biltzen Segurtasun Saila	<u>Kontseilua</u> Biltzenek prestakuntza eskaintzen duela ikuskatzeko jarraipena egitea <u>Erakunde</u> Prestakuntzaren edukia diseinatzea Profesionalei prestakuntza eskaintzea Prestakuntza ematea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena
	14.2. Ijitoen aurkako jarrera buruzko saio bat (gutxienez) sartzea Polizia eta Larraldietako Euskal Akademiaren antolatzen diren Parez-pare Jardunaldietan	Polizia eta Larraldietako Euskal Akademiak poliziaren intereseko gai desberdinei buruzko jardunaldiak antolatzen ditu Ertzaintzako hainbat agenterentzat. Ohikoa izaten da genero-indarkeriarekin, aniztasunarekin edo tratu-berdintasunarekin lotutako gaiak aurkeztea. Hala, ekintza honen bidez, ijitoen aurkako jarrera buruzko saio bat (gutxienez) sartu nahi da programa horretan.	Batzorde Iraunkorra Segurtasun Saila	<u>Kontseilua</u> Jardunaldiaren edukia eta ikuspegia egiaztatzea Espazioetan parte hartzea <u>Erakunde</u> Ijitoen aurkako jarrera buruzko saio bat programatu eta antolatzea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	14.3. Komunikazio zuzeneko bideak erraztea Ertzaintzaren eta ijitoen erakundeen artean	Ijito Herriarekiko Euskal Estrategia 2018-2020 izenekoan jaso zen bezala, Ertzaintzaren eta ijitoen erakundeen artean elkarrizketa zuzeneko bideak finkatzen jarraitu nahi da, bai hurbiltzaileen bidez, bai kidegoko zuzendaritzaren bidez, prebentzioa lantzeko eta hurbileko poliziaen lan propioari ekiteko, izaera komunitarioa zainduz	Batzorde Iraunkorra Segurtasun Saila	<u>Kontseilua</u> Espazioetan parte hartzea <u>Erakunde</u> Espazioak erraztea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena
	14.4. Ijitoen erakundeen eta ijitoen aldeko erakundeen partaidetza finkatzea eta sustatzea "komunikazioan oinarritutako prebentzioa" programan	"Komunikazioan oinarritutako prebentzioa" programak lan dibulgatibo, kolaboratibo, inklusibo eta bizikidetzako interesgarria egiten du. Hitzaldiak ematen ditu aniztasunaren, berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren alde lan egiten duten gizarte-elkarte eta kolektiboetan, hainbat gai jorratuz, besteak beste: berdintasuna, genero-indarkeria, gizarte-sareen eta interneten arriskuak, droga-kontsumoa edo bullyinga. Ijitoen erakundeek programa horretan parte hartzen dute. Ekintza honen bidez, erakunde gehiago sartzea sustatu nahi da, emakume ijitoen partaidetza bereziki indartuz.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Segurtasun Saila	<u>Kontseilua</u> Programan parte hartu eta hura hedatzea <u>Erakunde</u> Programaren deialdien berri ematea eta parte hartzeko bideak erraztea	I. ardatza. Errespetua II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
15. ildoa. Benetako berdintasunerako testuingurua eta legezko esparrua sustatzea	15.1. Euskal gizartean Ijito Herriak jasaten duen diskriminazioa aztertzea	Ikuspegi immigrazioaren behatoki ez ezik aniztasunaren behatoki gisa ere osatzean, EAEko diskriminazioari buruzko azterlanen artean sartu da Ijito Herriaren diskriminazioari buruzkoa. Ildo hori finkatu eta harekin jarraitzea proposatu da. Azterlanen ondorio nagusiak Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren esparruan aurkeztuko dira. Azterlan horietan emakume ijitoek jasaten duten diskriminazio askotarikoa sartzen dela bermatuko da, emakume izateaz gain pertsona arrazializatuak ere badirela kontuan hartuta.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Bilzen Ikuspegi Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	<u>Kontseilua</u> Azterlana Kontseiluan aurkezteko orduan parte hartzea <u>Erakundea</u> Ijitoen ikuspegia azterlana egiteko orduan kontuan hartzen dela bermatzea Azterlana Kontseiluan aurkezteko laguntzea	I. ardatza. Errespetua
	15.2. Euskal gizartean ijitoek jasaten duten diskriminazioaren gainean eragina izango duen sentzibilizazio -kampania egitea	Euskal gizartean diskriminazio gehien jasaten duena ijitoen kolektiboa dela ikusirik, sentzibilizazioaren bidez esku hartzea beharrezkotzat jo da. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluarekin lankidetzan kampania instituzional bat egin dadila proposatzen da, gizartean eragin altua izan dezan. Kampanian, emakume ijitoen errealitateari berariazko ikusgarritasuna emango zaito.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	<u>Kontseilua</u> Kampaniaren edukia egiaztatuz eta hura hedatzen laguntzea <u>Erakundea</u> Komunikazio-kampania diseinatu eta ezartzea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	15.3. Lan-jardumaldi bat antolatzea euskal komunikabideekin	Ijito Herriaren aurkako gorroto-diskurtsoak, estereotipoak eta aurreiritziak hedatzen dituen espazio nagusietako bat komunikabideak dira, eta, bereziki, sare sozialak. Hori horrela, gizarte-agenta horiekiko lanari ekin eta sakontzeko proposatu da, komunikabideekin ijitoen aurkako jarrerai buruzko jardumaldi batzuk antolatuz. Horretarako, Kaze tarien Euskal Elkargoaren laguntza edukiko da.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla	<u>Kontseilua</u> Jardumaldian parte hartzea <u>Erakunde</u> Komunikabideekin jardumaldia antolatzea	I. ardatza. Errespetua
	15.4. Ijitoen aurkako jarrearen kontrako itun sozialaren oinarriak adostea	Ijitoen elkarrekin eta ijitoen aldeko elkarrekin gehien adierazi duten eskarrietako bat da euskal gizarte guztia inplikatu behar dela ijitoen aurkako jarrerak identifikatu, salatu eta gainditzeko orduan. Hori horrela, eta Ijito Herriak bizi duen diskriminazioaren eta bazterketaren errealitatearen argazki desberdinak kontuan hartuta (Estrategia honetan aurreikusitako mapa, azterlan eta diagnostiko desberdinetatik ateratakoak), gaiaren gainean adostasun instituzional, politiko eta sozial zabala lantzea proposatu da. Adostasun hori ijitoen aurkako jarrearen kontrako itun sozial batean gauzatzeko da.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla	<u>Kontseilua</u> Itunaren edukia egiaztatzea Adostasuna lortzeko orduan modu aktiboan laguntzea <u>Erakunde</u> Itunerako oinarriko testu bat proposatzea Adostasun sozial, politiko eta instituzional zabala jostea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	<p>15.5. Tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren euskal lege-proiektu baten oinarriak eta artikulak adostea, ijitoen aurkako jarrerari buruzko berariazko titulu bat jasoz</p>	<p>Jauriaritzaren 2020-2024 Planak (Euskadi mar txan) EAE mailan tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren lege integral bat sustatzeko konpromisoa jasotzen du.</p> <p>Ekimiza honen bidez, lege horretan ijitoen aurkako jarrerak berariaz jorratuko dituen titulu bat jaso dadila sustatuko da.</p> <p>Legoa egiteko, adituen talde orokor baten aholkularitza edukiko da, eta edukia partaidetza eta elkarrizketa zibilerako hainbat foro, kontseilu eta organorekin egiaztatuko da. Horien artean egongo da, besteak beste, Ijito Herriaren Euskal Kontseilua.</p>	<p>Ijito Herriaren Euskal Kontseilua</p> <p>Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla</p>	<p><u>Kontseilua</u></p> <p>Legearen edukia egiaztatzea</p> <p><u>Erakundea</u></p> <p>Lege-proiektuaren oinarriak eta artikulak proposatzea</p> <p>Tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren gaineko adituen lantalde bat eratzea</p>	<p>I. ardatza. Errespetua</p>

9.6. *Praktika kulturalak eta nortasun propioa*

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
16. ildoak. Instituzioek Ijito Herriaren aitortzan duten konpromisoari eustea	16.1. Azaroaren 16an Euskal Autonomia Erkeidegoko Ijito Herriaren Eguna ospatzea	Urtero. Estrategiaren titularra den Sailak ekitaldi instituzional eta soziokultural bat antolatuko du Ijito Herriaren Euskal Kontseiluarekin lankidetzan. Era berean, gainerako euskal erakundeak gonbidatuko ditu hartara batu daitezten. Ekitaldi horietan, ordezkaritza parekidea sustatuko da.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla	<u>Kontseilua</u> Ekitaldiaren gaineko iradokizunak proposatzea <u>Erakundeak</u> Ekitaldia antolatzea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena
	16.2. Elkarrekin babestea apirilaren 8a (Ijito Herriaren Nazioarteko Eguna) ospatzeko orduan	Urtero. Estrategiaren titularra den Sailak babesa eta estaldura emango die ijitoen elkarrekin egiteko erakundeak egiten dituzten ekitaldiei. Babes instituzionalak ez die inola protagonismorik eta ikusgarritasunik kenduko ijitoen erakundeek eta ijitoen aldeko erakundeek.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla	<u>Kontseilua</u> Elkarrekin antolatzen dituzten ekintzen berri ematea <u>Erakundeak</u> Erakundeek eskatzen duten neurrian, horiek antolatutako ekitaldiak babestea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	16.3. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren funtzionamendua babestea	Estrategia honen titularraren Sailak beharrezko babesa emango du Ijito Herriaren Euskal Kontseiluak ondo funtziona dezan. Horretarako, Biltzen zerbitzu publikoa dauka, Kontseiluaren idazkaritza tekniko gisa, eta ekintza horiek egitean ijito bat dagoela sustatuko du.	Biltzen Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	<u>Kontseilua</u> Kontseiluaren batzordeetan, batzorde iraunkorreetan edo osoko bilkuran parte hartzea <u>Erakundea</u> Kontseiluaren batzordeetan, batzorde iraunkorreetan edo osoko bilkuran parte hartzea	III. ardatza. Aintzatespena
	16.4. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren funtzionamenduari buruzko hausnarketa estrategikoa sustatzea	Sail titularrak berriaz sustatuko du Kontseiluan parte hartzen duten Eusko Jaurlaritzako beste sailtako ordezkariak eta elkarfeek hausnarketa estrategiko bat egingo dutela, Estrategia honek hartzen duen aldiaren amaieran, haren funtzionamenduari buruz, beharrezkoak diren egokitzapenak eta aldaketak planteatze aldera. Hausnarketa estrategiko hori partaidetzaren eremuan esperientzia duen kanpoko agente batek sustatuko du.	Biltzen Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	<u>Kontseilua</u> Kontseiluaren funtzionamenduan hutsuneak eta hobekuntzak identifikatzea <u>Erakundea</u> Kontseiluaren funtzionamenduan hutsuneak eta hobekuntzak identifikatzen parte hartzea	III. ardatza. Aintzatespena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduma	Rolak	Ardatzak
	16.5. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluari eta bertan parte hartzen duten erakundeei ikusgarritasuna ematea	Partaidetzako beste kontseilu eta foro batzuetan gertatzen den bezala, Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren titularrak den Sailak webgune espezifikoa bat sortuko du, haren araudiari, helburuei, edukiei eta partaideei buruzko informazioa emateko. Era berean, informazio espezifikoa jasoko du bertan parte hartzen duten ijitoen elkartei eta ijitoen aldeko elkartei buruz. Webgunea, edukia eta eguneraketa Kontseiluko idazkaritza teknikoaren ardura izango dira.	Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	<u>Kontseilua</u> Webguneko edukirako informazioa ematea <u>Erakundea</u> Webgunea sortu eta eguneratuta edukitzeko konpromisoa hartzea, Kontseiluko idazkaritza teknikoaren bidez	III. ardatza. Aintzatespena

Illoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
17. ildoak. Ijitoen ondare kulturalari balioa ematea	17.1. Erakusketa artistiko nabarmen bat antolatzea, Ijito Herriaren errepresentazio historikoa jorratzeko artearen bidez.	Ekintza berezi eta zehatz moduan, arte plastikoaren erakusketa bat antolatuko da, nabarmena izango dena EA/Eko nahiz Estatu mailako agenda kulturalean. Erakusketa honetan Ijito Herriaren errepresentazioa jorratuko da, artearen bidez, historian zehar. Halaber, arteak estereotipoak sortzen eta, zeharka, ijitoen aurkako jarrerak sustatzen zelan lagundu duen ikusiko da. Era berean, artista ijitoen sorkuntzean eta auto-errepresentazioarekin erkatuko da. Erakusketa honetan espazio bat gordeko da artista ijitoentzat edo beren lana genero-ikuspegiaren arabera egiten dutenentzat.	Kultura eta Hizkuntza Politika Sala	<u>Kontseilua</u> Erakusketaren ikuspegia egiaztatzea <u>Erakunde</u> Agente kultural desberdinekin lankidetzan ekintza hau gauzatzeko aukera baloratzea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	<p>17.2. Liburutegi digital bat sustatzea, Ijito Herriaren gaineko funts espezializatuak batuko dituen, akademiaren, instituzioen eta literaturaren ikuspegitik</p>	<p>Estatu-mailan, ekintzaren izenburuan aipatutako baliabideek lehenetasuna ematen diote formatu fisikoari, digitalaren aldean. Hori horrela, badago estali gabeko behar bat, erreferentzia bihur daitekeena gizarte-ikerketaren eremuan. Bilketa-lana euskarianaren esparruan egingo litzateke, bere bilduman dauden funtsetatik abiatuta eta horiek handituz, Kontseiluko elkarteen, Biltzenen eta beste liburutegi eta funts batzuen lankidetzarekin. Gainera, bermatu egin beharko da erreferentzien artean gutxieneko egile batzuk emakumeak, eta, zehazki, emakume ijitoak direla, eta horien errealitatea jorratzen dela.</p>	<p>Biltzen Kultura eta Hizkuntza Politika Saila</p>	<p><u>Kontseilua</u> Liburutegian sartzeko baliabide bibliografiko fisikoak edo digitalak ematea <u>Erakundea</u> Giza baliabide eta bitarteko teknikoak eskaintzea, liburutegia sortu eta digitalizatzeko</p>	<p>III. ardatza. Aintzatespena</p>

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
18. ildoak. Euskararen eta euskal kulturaren partaide izatea	18.1. Ijitoen erakundeen, ijitoen aldeko erakundeen eta Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren partaidetza sustatzea Euskaraldian	Lantalde bat sortzea, aldez aurretik baloratuko duena ea bidezkoa den kampaina espeziifiko bat diseinatzea Ijito Herriarekiko eta haren erakunde esanguratsuenekiko, Euskaraldira batu eta beren partaidetza aktiboa sustatzeko (2022, 2024 eta 2026ko edizioak), beren nortasun propioa kontuan hartuta. Erakundeek kampaina honetan duten partaidetza aktiboa ere aukera bat da beste euskal agente sozial batzuekin lan egiten hasteko, hain zuzen ere orain arte elkarrekintza-maila baxua izandakoekin.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Kultura eta Hizkuntza Politika Saila	<u>Kontseilua</u> Lantaldean parte hartzea eta Euskaraldira atxikitzea <u>Erakundeak</u> Euskaraldiko partaidetzako babestu, lagundu eta egokitzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena III. ardatza. Aintzatespena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	<p>18.2. Ijitoen partaidetza sustatzea euskararen erabilera soziala ikasi eta sustatzeko programetan, berbalagun/mintzalagun kasu</p>	<p>Euskadiko hizkuntza propioa (euskara) ikasteak eta erabiltzeak ematen duen abantailaz gain, ijitoek berbalagun bezalako programetan parte har dezaten sustatzea aukera bat da ohikoak ez diren gizarte-harremanak sortzeko. Hori bereziki garrantzitsua da Ikuspegik loturarik ezari buruz azaleratu dituen datuak ikusita. Ekintza honetan, matrikulazio-kampaina bat garatuko litzateke berariaz ijitoei zuzenduta, edo, hala badagokio, ikuspegi hori integratuko litzateke kampaina orokorrean, ijitoen erakundeen eta ijitoen aldeko erakundeen laguntzarekin.</p>	<p>Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Kultura eta Hizkuntza Politika Saila</p>	<p><u>Kontseilua</u> Kampainaren edukia egiaztatzea Kampaina zabaltzea <u>Erakundea</u> Kampainaren edukia diseinatzea Kampainaren euskarria diseinatzea</p>	<p>II. ardatza. Gizarte-sustapena III. ardatza. Aintzatespena</p>

9.7. Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
19. ildoak. Emakume ijitoen ahalduntzea eta partaidetza sustatzea	19.1. Emakume ijitoen irudi publiko eta soziala eta euskal gizarte osoak horien gainean duen ezagutza hobetzea	Sentsibilizazio, informazio edo prestakuntzako ekintza guztietan, bermatu egingo da generoaren zioz gertatzen diren ijitoen aurkako jarrerak berariaz jorratzen dituzten edukiak sartzen direla, emakume ijitoen irudi benetako eta positiboa sustatuz. Era berean, emakume ijitoen errealitateari buruzko jardumaldi publiko espeziifiko bat antolatzekeo ideia aurreikusiko da, honako gai hauek jorratzeke, besteak beste: beharrian espeziifikoak, ekarpen sozial eta komunitarioa, nortasuna eta abar. Horretarako, emakume ijitoen elkarrean partaidetza edukiko da.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila Emakunde	<u>Kontseilua</u> Jardumaldian parte hartzea Emakume ijitoen presentzia sustatzea Aurreikusitako ekintzetan generoaren zioz gertatzen diren ijitoen aurkako jarreraren gaineko ikuspegia sartzen dela egiaztatzea <u>Erakunde</u> Emakume ijitoen presentzia sustatzea Estrategiaren ekintza publikoetan Generoaren zioz gertatzen diren ijitoen aurkako jarreraren ikuspegia sentibilizazio eta prestakuntzako ekintzetan sartzen dela egiaztatzea Emakume ijitoen egoerari eta ekarpeni buruzko jardumaldi bat antolatzea	I. ardatza. Errespetua III. ardatza. Aintzatespena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	19.2. Emakume ijitoen eta emakume ijitoen elkarleen partaidetza sustatzea martxoaren 8a edo azaroaren 25a bezalako efemerideetan	Martxoaren 8ko eta azaroaren 25eko kampania eta ekintza instituzionalen barruan, ahal den neurrian emakume ijitoen presentzia positiboa eta beren behar eta ekarpenak ikusaraziteko lana sustatuko dira.	Emakume Ijitoen Batzordea Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla Emakunde	<u>Kontseilua</u> Deitutako ekitaldietan eta horien hedapenean parte hartzea Emakume ijitoen presentzia sustatzea <u>Erakunde</u> Emakume ijitoen presentzia sustatzea M8 eta A25eko ekintza publikoetan	II. ardatza. Gizarte-sustapena
	19.3. Genero-harremanei eta Ijito Herriari buruzko prestakuntza sustatzea	Berdintasun-teknikariei (tokikoak, aldundikoak eta Eusko Jaurlaritzakoak) prestakuntza espezifikoa eskainiko zaite genero-harremanei eta Ijito Herriari buruz, Biltzenen bidez. Bertan, generoaren zioz gertatzen diren ijitoen aurkako jarrerak ere jorratuko dira. Prestakuntza horretarako, emakume ijitoen elkarleen laguntza edukiko da. Emakunderekin egiaztatuko da edukia, eta haren kontaktuen sarean babestuko da, eskaintza egiteko.	Emakume Ijitoen Batzordea Biltzen Emakunde	<u>Kontseilua</u> Prestakuntza ematen laguntzea Prestakuntzaren edukia egiaztatzea <u>Erakunde</u> Prestakuntza espezifikoa eskaintzea Prestakuntzaren edukia egiaztatzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduma	Rolak	Ardatzak
	19.4. Emakume ijitoen errealitatea, beharrak eta ekarpenak berdintasun-politiketan sartzen direla sustatzea	Berdintasun-planak egitean edo emakumeen eta gizonen arteko berdintasunari buruzko araudian, horretarako ezartzen diren prozesu orokorretan parte hartzeko gonbidapena luzatuko zaie emakume ijitoei, emakume adituei eta emakume ijitoen elkartei, beren errealitatea, beharrak eta ekarpenak kontuan har daitezten.	Emakume ijitoen Batzordea Emakunde	<u>Kontseilua</u> Prestatzen diren espazio orokorretan parte hartzea <u>Erakunde</u> Emakume ijitoei, adituei eta/edo emakume ijitoen elkartei espazio orokorretan parte hartzeko gonbidapena luzatzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena
	19.5. Emakume ijitoen ahalduntzea, zaintzak eta sustapen soziala bultzatzea	Ekintza honen bidez, lehendik dauden tresnen bitartez, edo, beharrezkoa bada, tresna berriak sortuz babestu nahi da emakume ijitoen nortasuna, autoestimua eta autozaintza modu positiboan indartzeko eta hobetzeko tailerrak eta lankidetzak-estrategiak garatzen direla, beren errealitatea kontuan hartuta. Babes hori ezartzeko modua Emakunderekin eta Emakume Ijitoen Batzordean egiaztatuko da.	Emakume ijitoen Batzordea Emakunde	<u>Kontseilua</u> Gai honen gainean Emakume Ijitoen Batzordearen bilera deitzea <u>Erakunde</u> Bileran parte hartzea Lehendik dauden tresnei buruzko informazioa ematea edo berriak sortzeko beharra baloratzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
<p>20. ildoak. Genero-indarkeriaren prebentzioa eta esku-hartzea emakume ijitoekin</p>	<p>20.1. Genero-indarkeriaren fenomenoaz aztertu eta ikertzea emakume ijitoen artean, gazteenei bereziki erreparatuta</p>	<p>Azterlan bat egingo da, genero-indarkeriak emakume ijitoen artean duen eragina lantzeko, ikuspegi kualitatibotik nahiz ikuspegi kuantitatibotik. Hainbat alderdi baloratuko dira, besteak beste erakunde instituzionalaren egokitasuna, emakume ijitoen berezitasunen aurrean babesteke mekanismoak, edo, interseksionalitateari erreparatuta, neskatila eta neska ijitoen gaineko eragina. Azterlan hori esperientzia daukan kanpoko agente batek egingo du. Gainera, eremu horretan lan egiten duten zerbitzu eta baliabideen partaidetza edukiko du (SAITEVI, orientazio juridikoko zerbitzua, biktimari laguntzeko zerbitzua, larrialdietako zerbitzua eta harrera-zerbitzua), Emakunderen, gizarte-eragileen eta emakume ijitoen elkarrean edo ijitoen aldeko elkarrean lankidetzarekin. Azterlanaren metodologia eta emaitzak Kontseiluko Emakume Ijitoen Batzordearekin egiaztatuko dira.</p>	<p>Emakume Ijitoen Batzordea Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Salla Emakunde</p>	<p><u>Kontseilua</u> Azterlanean parte hartzea Metodologia eta ondorioak egiaztatzea <u>Erakunde</u> Kanpoko eragile bat kontratatzea Azterlanean modu aktiboan parte hartzea</p>	<p>II. ardatza. Gizarte-sustapena</p>

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	<p>20.2. Lan-jardunaldi bat antolatzea erakunde instituzionalaren egokitasunari eta emakume ijitoen berezitasunaren aurrean babesteko mekanismoari buruz</p>	<p>Genero Indarkeriaren Aurkako Estatuko Itunaren eta Emakumeen Indarkeriaren eta Etxeko Indarkeriaren Aurka Borrokatzeko Adituen Taldearen gomendioari jarraituz, eta aurreko ekintzaren azterketatik ateratako ondorioen arabera, lan-jardunaldi monografiko bat deituko da, genero-indarkeriaren biktima diren emakume ijitoen protokolo, plan, kanpaina, baliabide edo esku-hartzeetan egokitzapenak egiteko egokitasuna eta beharra hausnartu eta baloratzeko. Era berean, gizonekin ikuspegi prebentibotik esku hartzeko modua baloratuko da. Jardunaldi honetan parte hartuko dute ijitoen elkarteek, ijitoen aldeko elkarteek, adituek eta agente sozial eta instituzionalek.</p>	<p>Emakume ijitoen Batzordea Emakunde</p>	<p><u>Kontseilua</u> Gai honen gainean Emakume Ijitoen Batzordearen bilera deitzea <u>Erakunde</u> Bileran parte hartzea Lehendik dauden baliabideei buruzko informazioa ematea edo berria sortzeko beharra baloratzeta</p>	<p>II. ardatza. Gizarte-sustapena</p>

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
	<p>20.3. Kulturartekotasunaren eta genero-indarkeriaren gaineko prestakuntza sustatzea, Ijito Herriaren ikuspegitik</p>	<p>Biltzen zerbitzuaren bidez, prestakuntza espezifikoa emango zaie berdintasun-teknikariei (tokikoei, aldundikoei eta Eusko Jaurlaritzakoei) eta genero-indarkeriaren biktima diren emakumeen arretan esku hartzen duten profesionalai, eremu honetara aplikatutako kulturartekotasunari buruz, Ijito Herriaren ikuspegitik. Prestakuntza horretarako, emakume ijitoen elkarrekin laguntza edukiko da. Emakunderekin egiaztatuko da edukia, eta haren kontaktuen sarean babestuko da, eskaintza egiteko.</p>	<p>Emakume Ijitoen Batzordea Biltzen Emakunde</p>	<p><u>Kontseilua</u> Prestakuntza ematen laguntzea Prestakuntzaren edukia egiaztatzea <u>Erakunde</u> Prestakuntza espezifikoa eskaintzea Prestakuntzaren edukia egiaztatzea</p>	<p>II. ardatza. Gizarte-sustapena</p>

Ildoak	Ekintzak	Deskripzioa	Arduraduna	Rolak	Ardatzak
21. ildoak. Emakume ijitoen independentzia eta autonomia ekonomikoa sustatzea	21.1. Emakume ijitoen laneko osasunari buruzko lan-jardunaldi bat antolatzea	Lan-jardunaldi bat antolatuko da ijitoen elkarrekin eta ijitoen aldeko elkarrekin, ukitutako sailen arduradunekin, Emakunderekin, eta beste gizarte-eragile batzuekin, Euskadiko Ijito Herriaren beharren diagnostikoko datuei buruz hausnartzeko (9.1) eta emakume ijitoen errealitate eta behar sozialak intersektionalitate jorratuko dituzten neurriak edo jarduerak identifikatzeko, emakume horien adin guztiei erreparatuta (haurrak, gazteak, helduak eta nagusiak).	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Lan eta Enplegu Saila Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila Emakunde Biltzen	<u>Kontseilua</u> Jardunaldian parte hartzea <u>Erakunde</u> Jardunaldia antolatu eta bertan parte hartzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena
	21.2. Emakume ijitoen abalduntzea, partaidetza eta aktibazioa areagotzea lan-merkatuan	Estatuko estrategiak proposatzen duen gisa, genero-ikuspegia indartzeko aukera aztertu dadila proposatzen da 11.1 eta 11.2 ekintzetan, edo, bestela, tresna zehatzak sortu daitezela emakume ijitoek lan-merkatuan sartzeko dituzten aukerak sustatzeko. Hori horrela, Kontseiluko Emakume Ijitoen Batzordearen bilera monografikoa egingo da Lanbideko Enplegu Zerbitzuko eta Lan eta Enplegu Saileko arduradunarekin.	Ijito Herriaren Euskal Kontseilua Enplegu eta Lan Saila	<u>Kontseilua</u> Bilera deitzea <u>Erakunde</u> Jardunaldian parte hartzea	II. ardatza. Gizarte-sustapena

10. Ekintzen egutegia finkatzeko proposamena

Aurreko puntuan identifikatutako ekintzen barruan, bi mota desberdin bereiz daitezke: batzuek prozesu iraunkor bati erantzuten diote gehiago (prestakuntzari, efemerideei edo Kontseiluaren iraupenari buruzkoek, esaterako), eta beste batzuek izaera puntualagoa dute. Azken horiek deskribatzean, sarritan ezartzen dira baldintzapeko loturak beste ekintza batzuekin, eta, beraz, bat egiteko beharrezkoa izaten da aurreko beste batzuk amaituta egotea.

Era berean, ekintzetako batzuen konplexutasuna (esaterako, azterlan, diagnostiko eta mapei buruzko ekintzena) kontuan hartuta, komenigarria da horiek izatea martxan jartzen diren lehenak (Estrategia hau martxan jartzeko lehen aldi gisa 2022-2023a hartuta, adibidez), nahiz eta ez diren izango bakarrak. Halaber, aurreikuspen horretan lehendik egindako eta aurreratutako lan-maila duten beste ekintza batzuk jaso behar ko dira. Era berean, bigarren egikaritze-aldi posible bat identifikatu da (2024-2025), beste ekintza batzuekin. Ekintza horiek lehenen arabera izan daitezke, edo, bestela, egokiago iritziz gero, egutegian ezar litezke unea iristean. Eta, azkenik, hirugarren aldi bat aurreikusi da (2026), agiri honetan aurreikusi ez diren ekintza berriak garatu, estrategia hau ebaluatu eta hurrengoa egiteko.

Nahiz eta aurreikuspenen arabera bi urtean behin Ijito Herriaren Euskal Kontseiluko idazkaritza nagusiak, haren Batzorde Iraunkorrarekin adostuta, aldi bakoitzeko lehen hiruhilekoan, plan eragileak egin eta zehaztuko dituen Estrategia ondo garatzen dela antolatu eta ziurtatzeko, lehen hurbilketa gisa ekintzen egutegia ezartzen duen proposamen bat jaso da hurrengo taulan.

Eremuak	Ildoak	Ekintzak	Aldia
Hez-kuntza	1. ildoak. Ikasleen eskola-arrakasta handitzea, eskola inklusibo baten barruan, neskatilengan eta neskenengan arreta berezia jarritz eta DBH gainditzen ez duten ikasle ijitoen kopurua murriztuz	1.1. Ikasle ijitoekin bereziki lan egiteko esparru bat sortzea hezkuntza-sisteman, ikastetxe horien planetan emaitzak hobetzeko helburu zehatzak jaso daitezzen	1. aldia 2022-2023
		1.2. Irakasleei hezkuntzaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza eskaini eta sustatzea	Prozesua
		1.3. Ikasle ijitoekiko ikaskuntza-komunitateen jardunbide egokiak eta esperientziak ezagutaraztea eta balioestea	2. aldia 2024-2025
		1.4. Eskolaratze goiztiarreko kanpaina bat egitea (2-3 urte) ijitoen elkarteen bidez	1. aldia 2022-2023
		1.5. Ikasle ijitoen euskalduntzea indartzea	Prozesua
		1.6. Neska ijitoen eskola-errendimenduko zailtasunei eta oztopoei buruz hausnartzea	2. aldia 2024-2025
		1.7. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluak ijitoen aurkako jarretan oinarritutako eskola-segregazioari/-kontzentrazioari buruz egin beharreko hausnarketa sustatzea, eta hezkuntza-komunitate osoaren hausnarketan Ijito Herriak parte har dezan sustatzea	1. aldia 2022-2023
		1.8. Ijito-familien parte-hartzea sustatzea ikastetxeetako prestakuntza-programetan	2. aldia 2024-2025
2. ildoak. Ijitoen kulturaren presentzia sustatzea hezkuntza-eremuan	2.1. Sustatzea Ijito Herriaren historia eta kultura nahitaezko curriculumaren barruan sartzea, LOMLOE-k ezartzen duena aintzat hartuz	1. aldia 2022-2023	
	2.2. EAEko Ijito Herriari buruzko material hirueleduna prestatzea, ikastetxeetara bidaltzeko	2. aldia 2024-2025	
3. ildoak. Derrigorrezkoa ez den hezkuntzarako sarbidea sustatzea	3.1. Ikasle ijitoak unibertsitatean, lanbide-heziketan eta abarretan sustatzeko formulak identifikatzea	1. aldia 2022-2023	
4. ildoak. Eten digitala murriztea	4.1. Eten digitalari aurre egiteko erakundeek prestatutako baliabideei buruzko informazio-kanpaina bat egitea	1. aldia 2022-2023	
	4.2. Hezkuntza-baliabideetara bideratutako gastuak pertsonen oinarrizko premiazat hartzen direla bermatzea, diru-sarrerak bermatzeko eta gizarteratzeko euskal sistemaren prestazioen eremuan	1. aldia 2022-2023	

Eremuak	Ildoak	Ekintzak	Aldia
Osasuna	5. ildoak. Ijito-ikuspegia erkidego-osasunean sartzea	5.1. Ijito Herriaren osasunaren gizarte-baldintzatzaileei buruz ikertzea	1. aldia 2022-2023
		5.2. Osakidetzako langileei osasunaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza eskaintzea	Prozesua
		5.3. Euskal Osasun Sistema ezagutaraztea ijitoen elkarteei eta ijitoen aldeko elkarteei	1. aldia 2022-2023
		5.4. Adikzioen VIII. Euskal Planari ekarpenak aurkeztea eta ekarpen horiek jasotzea	1. aldia 2022-2023
	6. ildoak. Osasunaren sustapena	6.1. Ijitoen errealitatera egokitzea haurren obesitateari eta elikadura-ohitura osasungarriei buruzko kanpainak eta programak	2. aldia 2024-2025
		6.2. Minbizia bahetzeko programei buruzko sentsibilizazio-kanpainak ijitoen errealitatera egokitzea	2. aldia 2024-2025
		6.3. Ijitoen elkarteen eta ijitoen aldeko elkarteen artean <i>Osasuna sustatzen duen ijitoaren</i> figura bultzatzea	1. aldia 2022-2023
		6.4. Emakume ijitoen osasunari buruzko lan-jardunaldi bat antolatzea	2. aldia 2024-2025

Eremuak	Ildoak	Ekintzak	Aldia
Etxebizitza	7. ildoak. Etxebizitza eskuratzeko aukera berdinak sustatzea	7.1. Kontseiluaren Etxebizitza Batzordea sendotzea, sail eskudunarekin hitz egiteko gune gisa	Prozesua
		7.2. Alokabide eta Etxebideko langileei etxebizitza publikoaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza eskaintzea	Prozesua
		7.3. Etxebizitza-politiken eremuan kulturarteko bitartekaritzaren ikuspegitik baliabideak sortzearen egokitasuna baloratzea	1. aldia 2022-2023
		7.4. Ijitoek merkatu librean etxebizitza eskuratzeko orduan pairatzen duten diskriminazioari buruzko sentsibilizazio-kanpaina sustatzea	2. aldia 2024-2025
	8. ildoak. Etxebizitzaren bizigarritasun-baldintzak hobetzea	8.1. Etxebizitzari eta ijito-populazioari buruzko azterlan/mapa bat egitea, European eta Estatuan egiten direnekin homologatu daitekeena	1. aldia 2022-2023

Eremuak	Ildoak	Ekintzak	Aldia
Gizarte- ratzea	9. ildoak. EAEko Ijito Herriaren beharren diagnostikoa eguneratzea	9.1. EAEko Ijito Herriaren beharren diagnostikoa egitea	1. aldia 2022-2023
		9.2. Diagnostikoaren edukia sozializatzea	2. aldia 2024-2025
		9.3. Pertsona nagusien, aniztasun funtzionala duten pertsonen edo/eta buruko osasuneko arazoren bat duten pertsonen beharrian espezifikoak identifikatzen hasia	1º período 2022-2023
	10. ildoak. Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren, Diru-sarrerak Bermatzeko Sistemaren eta Ijito Herriaren gizarte-erakundeen arteko elkar ezagutza sakontzea	10.1. Lanbideko Prestazio eta Inklusio Zuzendaritzarekin komunikazioa izan eta elkarriketan aritzeko kate bat sortzea	Prozesua
		10.2. Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritzarekin elkarriketa eta trukerako espazio bat sortzea	Prozesua
		10.3. Ijitoen erakundeen eta ijitoen aldeko erakundeen partaidetza sustatzea hirugarren sektore sozialeko sareetan eta plataformetan	Prozesua
		10.4. Laguntzen eta dirulaguntzen deialdi desberdinei buruzko informazioa ematea	1. aldia 2022-2023
		10.5. Lanbideko langileei laneko osasunaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza edo ezagutza ematea	Prozesua
	11. ildoak. Ijitoen prestakuntza eta enplegarritasuna hobetzea	11.1. Orientazio-programa espezializatua sustatzea	Prozesua
		11.2. Laneratzeko eta gizarteratzeko programa sustatzea	Prozesua

Eremuak	Ildoak	Ekintzak	Aldia
Bene- tako berdin- tasuna	12. ildoak. Ijitoen aurkako jarrerren azterketa sakontzea	12.1. Eztabaida eta deliberaziorako espazioak erraztea, ijitoen aurkako jarreretan sakontzeko	Prozesua
		12.2. Ijitoen aurkako jarrerrei buruzko argitalpen monografikoa egitea	2. aldia 2024- 2025
		12.3. EAEn ikasketa ijitoen talde bat sortzeko bidean aurrera egitea	Prozesua
	13. ildoak. Sarean lan egitea diskriminazioaren aurka	13.1. Eraberean Sarean parte hartzen jarraitzea	Prozesua
		13.2. Tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren eremuan lan egiten duten euskal agenteekiko topaketarako espazioak erraztea	Prozesua
		13.3. Tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren gaineko prestakuntza ematea	1. aldia 2022- 2023
	14. ildoak. Erakunde ijitoen eta Ertzaintzaren artean elkarrekiko lankidetzarako esparru bat finkatzea	14.1. Ertzaintzako agenteei prestakuntza ematea	Prozesua
		14.2. Ijitoen aurkako jarrerrei buruzko saio bat (gutxienez) sartzeko Polizia eta Larrialdietako Euskal Akademian antolatzen diren Parez-pare Jardunaldietan	Prozesua
		14.3. Komunikazio zuzeneko bideak erraztea Ertzaintzaren eta ijitoen erakundeen artean	Prozesua
		14.4. Ijitoen erakundeen eta ijitoen aldeko erakundeen partaidetza finkatzea eta sustatzea "komunikazioan oinarritutako prebentzioa" programan	Prozesua
	15. ildoak. Benetako berdintasunerako testuingurua eta legezko esparrua sustatzea	15.1. Euskal gizartean Ijito Herriak jasaten duen diskriminazioa aztertzea	1. aldia 2022- 2023
		15.2. Euskal gizartean ijitoek jasaten duten diskriminazioaren gainean eragina izango duen sentsibilizazio-kanpaina egitea	2. aldia 2024- 2025
		15.3. Lan-jardunaldi bat antolatzea euskal komunikabideekin	1. aldia 2022- 2023
		15.4. Ijitoen aurkako jarrerren kontrako itun sozialaren oinarriak adostea	2. aldia 2024- 2025
		15.5. Tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren euskal lege-proiektu baten oinarriak adostea, ijitoen aurkako jarrerrei buruzko berariazko titulu bat jasoz	1. aldia 2022- 2023

Eremuak	Ildoak	Ekintzak	Aldia
Kultura eta nor-tasun propioa	16. ildoak. Konpromiso instituzionalari eustea	16.1. Azaroaren 16an Euskal Autonomia Erkidegoko Ijito Herriaren Eguna ospatzea	Prozesua
		16.2. Elkarrekin babestea apirilaren 8a (Ijito Herriaren Nazioarteko Eguna) ospatzeko orduan	Prozesua
		16.3. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren funtzionamendua babestea	Prozesua
		16.4. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren funtzionamenduari buruzko hausnarketa estrategikoa sustatzea	3. aldia 2026
		16.5. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluari eta bertan parte hartzen duten erakundeei ikusgarritasuna ematea	1. aldia 2022-2023
	17. ildoak. Ijitoen ondare kulturalari balioa ematea	17.1. Erakusketa artistiko nabarmen bat antolatzea, Ijito Herriaren errepresentazio historikoa jorrazteko artearen bidez	2. aldia 2024-2025
		17.2. Liburutegi digital bat sustatzea, Ijito Herriaren gaineko funts espezializatuak batuko dituenak, akademiaren, instituzioen eta literaturaren ikuspegitik	1. aldia 2022-2023
	18. ildoak. Euskararen eta euskal kulturaren partaide izatea	18.1. Ijitoen erakundeen, ijitoen aldeko erakundeen eta Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren partaidetza sustatzea Euskaraldian	Prozesua
		18.2. Ijitoen partaidetza sustatzea euskararen erabilera soziala ikasi eta sustatzeko programetan, berbalagun kasu	Prozesua

Eremuak	Ildoak	Ekintzak	Aldia
Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna	19. ildoak. Emakume ijitoen ahalduntzea eta partaidetza sustatzea	19.1. Emakume ijitoen irudi publiko eta soziala eta euskal gizarte osoak horien gainean duen ezagutza hobetzea	Prozesua
		19.2. Emakume ijitoen eta emakume ijitoen elkarteetan partaidetza sustatzea martxoaren 8a edo azaroaren 25a bezalako efemerideetan	Prozesua
		19.3. Genero-harremani eta Ijito Herriari buruzko prestakuntza sustatzea	Prozesua
		19.4. Emakume ijitoen errealitatea, beharrak eta ekarpenak berdintasun-politiketan sartzen direla sustatzea	Prozesua
		19.5. Emakume ijitoen ahalduntzea, zaintzak eta sustapen soziala bultzatzea	Prozesua
	20. ildoak. Genero-indarkeriaren prebentzioa eta esku-hartzea emakume ijitoekin	20.1. Genero-indarkeriaren fenomenoaz aztertu eta ikertzea emakume ijitoen artean, gazteei bereziki erreparatuta	1. aldia 2022-2023
		20.2. Lan-jardunaldi bat antolatzea erakunde instituzionalaren egokitasunari eta emakume ijitoen berezitasunaren aurrean babesteko mekanismoari buruz	2. aldia 2024-2025
		20.3. Kulturartekotasunaren eta genero-indarkeriaren gaineko prestakuntza sustatzea, Ijito Herriaren ikuspegitik	Prozesua
	21. ildoak. Emakume ijitoen independentzia eta autonomia ekonomikoa sustatzea	21.1. Emakume ijitoen laneko osasunari buruzko lan-jardunaldi bat antolatzea	2. aldia 2024-2025
		21.2. Emakume ijitoen ahalduntzea, partaidetza eta aktibazioa areagotzea lan-merkatuan	2. aldia 2024-2025

Eranskinak

I. Ardatz estrategikoen araberako laburpen-taula

I. ardatz estrategikoa. Errespetua

Hezkuntza	1.2. Irakasleei hezkuntzaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza eskaini eta sustatzea
	1.7. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluak ijitoen aurkako jarreretan oinarritutako eskola-segregazioari/-kontzentrazioari buruz egin beharreko hausnarketa sustatzea, eta hezkuntza-komunitate osoaren hausnarketan Ijito Herriak parte har dezan sustatzea
	2.1. Sustatzea Ijito Herriaren historia eta kultura nahitaezko curriculumaren barruan sartzeko, LOMLOE-k ezartzen duena aintzat hartuz
	2.2. EAEko Ijito Herriari buruzko material hirueleduna prestatzea, ikastetxeetara bidaltzeko
Osasuna	5.2. Osakidetzako langileei osasunaren eremura aplikatutako ijitoen gako kulturei buruzko prestakuntza eskaintzea
Etxebizitza	7.2. Alokabide eta Etxebideko langileei etxebizitza publikoaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza eskaintzea
	7.3. Etxebizitza-politiken eremuan kulturarteko bitartekaritzaren ikuspegitik baliabideak sortzearen egokitasuna baloratzea
	7.4. Ijitoek merkatu librean etxebizitza eskuratzeko orduan pairatzen duten diskriminazioari buruzko sentsibilizazio-kanpaina sustatzea
Gizarteratzea	10.5. Lanbideko langileei laneko osasunaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza edo ezagutza ematea



Benetako berdintasuna	12.1. Eztabaida eta deliberaziorako espazioak erraztea, ijitoen aurkako jarreretan sakontzeko
	12.2. Ijitoen aurkako jarrerai buruzko argitalpen monografikoa egitea
	13.1. Eraberean Sarean parte hartzen jarraitzea
	13.2. Tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren eremuan lan egiten duten euskal agenteekiko topaketarako espazioak erraztea
	13.3. Tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren gaineko prestakuntza ematea
	14.1. Ertzaintzako agenteei prestakuntza ematea
	14.2. Ijitoen aurkako jarrerai buruzko saio bat (gutxienez) sartzera Polizia eta Larrialdietako Euskal Akademian antolatzen diren Parez-pare Jardunaldietan
	14.3. Komunikazio zuzeneko bideak erraztea Ertzaintzaren eta ijitoen erakundeen artean
	14.4. Ijitoen erakundeen eta ijitoen aldeko erakundeen partaidetza finkatzea eta sustatzea “komunikazioan oinarritutako prebentzioa” programan
	15.1. Euskal gizartean Ijito Herriak jasaten duen diskriminazioa aztertzea
	15.2. Euskal gizartean ijitoek jasaten duten diskriminazioaren gainean eragina izango duen sentsibilizazio-kanpaina egitea
	15.3. Lan-jardunaldi bat antolatzea euskal komunikabideekin
	15.4. Ijitoen aurkako jarreraren kontrako itun sozialaren oinarriak adostea
	15.5. Tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren euskal lege-proiektu baten oinarriak adostea, ijitoen aurkako jarrerai buruzko berariazko titulu bat jasoz
	Kultura eta nortasun propioa
16.2. Elkarrekin babestea apirilaren 8a (Ijito Herriaren Nazioarteko Eguna) ospatzeko orduan	
17.1. Erakusketa artistiko nabarmen bat antolatzea, Ijito Herriaren errepresentazio historikoa jorrazteko artearen bidez	
17.2. Liburutegi digital bat sustatzea, Ijito Herriaren gaineko funts espezializatuak batuko dituen, akademiaren, instituzioen eta literaturaren ikuspegitik	
Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna	19.1. Emakume ijitoen irudi publiko eta soziala eta euskal gizarte osoak horien gainean duen ezagutza hobetzea

II. ardatz estrategikoa. Gizarte-sustapena

Hezkuntza	1.1. Ikasle ijitoekin bereziki lan egiteko esparru bat sortzea hezkuntza-sisteman, ikastetxe horien planetan emaitzak hobetzeko helburu zehatzak jaso daitezzen
	1.3. Ikasle ijitoekiko ikaskuntza-komunitateen jardunbide egokiak eta esperientziak ezagutaraztea eta balioestea
	1.4. Eskolaratze goiztiarreko kanpaina bat egitea (2-3 urte) ijitoen elkarteen bidez
	1.5. Ikasle ijitoen euskalduntzea indartzea
	1.6. Neska ijitoen eskola-errendimenduko zailtasunei eta oztopoei buruz hausnartzea
	1.7. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluak ijitoen aurkako jarreretan oinarritutako eskola-segregazioari/-kontzentrazioari buruz egin beharreko hausnarketa sustatzea, eta hezkuntza-komunitate osoaren hausnarketan Ijito Herriak parte har dezan sustatzea
	1.8. Ijito-familien parte-hartzea sustatzea ikastetxeetako prestakuntza-programetan
	3.1. Ikasle ijitoak unibertsitatean, lanbide-heziketan eta abarretan sustatzeko formulak identifikatzea
	4.1. Eten digitalari aurre egiteko erakundeek prestatutako baliabideei buruzko informazio-kanpaina bat egitea
	4.2. Hezkuntza-baliabideetara bideratutako gastuak pertsonen oinarritzko premia hartzen direla bermatzea, diru-sarrerak bermatzeko eta gizarteratzeko euskal sistemaren prestazioen eremuan
Osasuna	5.1. Ijito Herriaren osasunaren gizarte-baldintzatzaileei buruz ikertzea
	5.3. Euskal Osasun Sistema ezagutaraztea ijitoen elkarteei eta ijitoen aldeko elkarteei
	5.4. Adikzioen VIII. Euskal Planari ekarpenak aurkeztea eta ekarpen horiek jasotzea
	6.1. Ijitoen errealitatera egokitzea haurren obesitateari eta elikadura-ohitura osasungarriei buruzko kanpainak eta programak
	6.2. Minbizia bahetzeko programei buruzko sentsibilizazio-kanpainak ijitoen errealitatera egokitzea
	6.3. Ijitoen elkarteen eta ijitoen aldeko elkarteen artean <i>Osasuna sustatzen duen ijitoaren</i> figura bultzatzea
	6.4. Emakume ijitoen osasunari buruzko lan-jardunaldi bat antolatzea

Etxebizitza	7.1. Kontseiluaren Etxebizitza Batzordea sendotzea, sail eskudunarekin hitz egiteko gune gisa
	7.3. Etxebizitza-politiken eremuan kulturarteko bitartekaritzaren ikuspegitik baliabideak sortzearen egokitasuna baloratzea
	7.4. Ijitoek merkatu librean etxebizitza eskuratzeko duten diskriminazioari buruzko sentsibilizazio-kanpaina sustatzea
	8.1. Etxebizitzari eta ijito-populazioari buruzko azterlan/mapa bat egitea, Europan eta Estatuan egiten direnekin homologatu daitekeena
Gizarteratzea	9.1. EAEko Ijito Herriaren beharren diagnostikoa egitea
	9.2. Diagnostikoaren edukia sozializatzea
	9.3. Pertsona nagusien, aniztasun funtzionala duten pertsonen edo/ eta buruko osasuneko arazoren bat duten pertsonen beharrian espezifikoak identifikatzen hastea
	10.1. Lanbideko Prestazio eta Inklusio Zuzendaritzarekin komunikazioa izan eta elkarrizketan aritzeko kate bat sortzea
	10.2. Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritzarekin elkarrizketa eta trukerako espazio bat sortzea
	10.3. Ijitoen erakundearen eta ijitoen aldeko erakundearen partaidetza sustatzea hirugarren sektore sozialeko sareetan eta plataformetan
	10.4. Laguntzen eta dirulaguntzen deialdi desberdinei buruzko informazioa ematea
	11.1. Orientazio-programa espezializatua sustatzea
	11.2. Laneratzeko eta gizarteratzeko programa sustatzea
Benetako berdintasuna	14.4. Ijitoen erakundearen eta ijitoen aldeko erakundearen partaidetza finkatzea eta sustatzea “komunikazioan oinarritutako prebentzioa” programan

Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna	19.2. Emakume ijitoen eta emakume ijitoen elkarteen partaidetza sustatzea martxoaren 8a edo azaroaren 25a bezalako efemerideetan
	19.3. Genero-harremanei eta Ijito Herriari buruzko prestakuntza sustatzea
	19.4. Emakume ijitoen errealitatea, beharrak eta ekarpenak berdintasun-politiketan sartzen direla sustatzea
	19.5. Emakume ijitoen ahalduntzea, zaintzak eta sustapen soziala bultzatzea
	20.1. Genero-indarkeriaren fenomenoaz aztertu eta ikertzea emakume ijitoen artean, gazteenei bereziki erreparatuta
	20.2. Lan-jardunaldi bat antolatzea erakunde instituzionalaren egokitasunari eta emakume ijitoen berezitasunaren aurrean babesteko mekanismoari buruz
	20.3. Kulturartekotasunaren eta genero-indarkeriaren gaineko prestakuntza sustatzea, Ijito Herriaren ikuspegitik
	21.1. Emakume ijitoen laneko osasunari buruzko lan-jardunaldi bat antolatzea
	21.2. Emakume ijitoen ahalduntzea, partaidetza eta aktibazioa areagotzea lan-merkatuan

III. ardatz estrategikoa. Aintzatespena

Hezkuntza	1.2. Irakasleei hezkuntzaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza eskaini eta sustatzea
	2.1. Sustatzea Ijito Herriaren historia eta kultura nahitaezko curriculumaren barruan sartzeari, LOMLOE-k ezartzen duena aintzat hartuz
	2.2. EAEko Ijito Herriari buruzko material hirueleduna prestatzea, ikastetxeetara bidaltzeko
Osasuna	5.2. Osakidetzako langileei osasunaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza eskaintzea
Etxebizitza	7.2. Alokabide eta Etxebideko langileei etxebizitza publikoaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza eskaintzea
Gizarteratzea	10.5. Lanbideko langileei laneko osasunaren eremura aplikatutako gako kultural ijitoei buruzko prestakuntza edo ezagutza ematea
Benetako berdintasuna	12.1. Eztabaida eta deliberaziorako espazioak erraztea, ijitoen aurkako jarreretan sakontzeko
	12.2. Ijitoen aurkako jarrereri buruzko argitalpen monografikoa egitea
	12.3. EAEn ikasketa ijitoen talde bat sortzeko bidean aurrera egitea
	14.1. Ertzaintzako agenteei prestakuntza ematea
	14.2. Ijitoen aurkako jarrereri buruzko saio bat (gutxienez) sartzeari Polizia eta Larrialdietako Euskal Akademian antolatzen diren Parez-pare Jardunaldietan
	14.3. Komunikazio zuzeneko bideak erraztea Ertzaintzaren eta ijitoen erakundeen artean
	15.2. Euskal gizartean ijitoek jasaten duten diskriminazioaren gainean eragina izango duen sentsibilizazio-kanpaina egitea
	15.4. Ijitoen aurkako jarrereren kontrako itun sozialaren oinarriak adostea

Kultura eta nortasun propioa	16.1. Azaroaren 16an Euskal Autonomia Erkidegoko Ijito Herriaren Eguna ospatzea
	16.2. Elkarreak babestea apirilaren 8a (Ijito Herriaren Nazioarteko Eguna) ospatzeko orduan
	16.3. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren funtzionamendua babestea
	16.4. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren funtzionamenduari buruzko hausnarketa estrategikoa sustatzea
	16.5. Ijito Herriaren Euskal Kontseiluari eta bertan parte hartzen duten erakundeei ikusgarritasuna ematea
	17.1. Erakusketa artistiko nabarmen bat antolatzea, Ijito Herriaren errepresentazio historikoa joratzeko artearen bidez
	17.2. Liburutegi digital bat sustatzea, Ijito Herriaren gaineko funts espezializatuak batuko dituen, akademiaren, instituzioen eta literaturaren ikuspegitik
	18.1. Ijitoen erakundeen, ijitoen aldeko erakundeen eta Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren partaidetza sustatzea Euskaraldian
	18.2. Ijitoen partaidetza sustatzea euskararen erabilera soziala ikasi eta sustatzeko programetan, berbalagun kasu
Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna	19.1. Emakume ijitoen irudi publiko eta soziala eta euskal gizarte osoak horien gainean duen ezagutza hobetzea

II. 2022-2026 Euskal Estrategiaren eta Estatuko I. Plan Eragilearen arteko bateragarritasuna

Estatuko I. Plan Eragileak (2021-2026), autonomia-erkidegoen inplikazioa jorratzen duenean, Estatuaren izaera eta funtzionamendu deszentralizatua onartzen du. Horren arabera, autonomia-erkidegoek eskumen garrantzitsuak dituzte gizarteratzearen, emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren, partaidetzaren eta diskriminaziorik ezaren arloetan, besteak beste. Hala ere, Estatuko administrazio orokorrak, erkidegoek eta tokiko erakundeek garatzen dituzten politikak koordinatzeko orduan aurrera egiteko konpromisoa hartzen du. Hori horrela, autonomia-erkidegoetako estrategia eta planak diseinatzeko orduan kontuan hartu beharreko gomendio eta orientazio batzuk egiten ditu. Jarraian, horiek 2022-2026ko Euskal Estrategian zelan sartuko diren deskribatuko dugu:

Estatuko Planaren gomendioak	Aplikazioa 2022-2026 Euskal Estrategian
Informazio bildu, jarraipena egin eta ebaluazioak burutzeko sistemak hobetzea, gaikako azterketak eginez, eskualdeko institutu estatistikoekin lankidetzan estuan	Euskal Estrategia berriaren ekintza esanguratsuetako batzuk, hain zuzen ere, ijitoen bizi-baldintzei buruzko diagnostikoak egitearekin lotuta daude, honako arlo hauetan besteak beste: gizarteratzea, etxebizitza, diskriminazioa, osasunaren gizarte-baldintzatzaileak edo genero-indarkeria. Azterlanak egitean ijitoen erakundeen eta ijitoen aldeko erakundeen parte-hartzea aurreikusten da, metodologiak, helburuak eta emaitzak baliozkotzeko orduan.
Eragile askoren artean ezagutza eta ikaskuntza trukatzeko eta elkarrizketarako espazioak sustatzea, mintegi, lantalde edo lankidetzan teknikoaren bidez	Estrategian, Ijito Herriaren Euskal Kontseiluaren funtzionamenduari eutsi eta eguneratzeko lana sartzen da. Kontseilu hori, zehazki, 2003an sortu zen. Ijito Herria ordezkatzeko duten erakundeen eta euskal instituzioen artean elkarrizketan aritzeko lehentasunezko espaziotzat jotzen da. Kontseiluaren esparruan, ekintza espezifiko gisa proposatu da agente instituzional eta sozial desberdinen arteko elkarrizketarako espazioak finkatu eta berriak sortzea (1.6, 1.7, 6.4, 9.2, 10.1, 10.2, 10.3, 10.4, 12.1, 13.1, 13.2, 14.3, 15.3, 18.1, 18.2, 19.4, 19.5, 20.2, 21.1 eta 21.2), bai eta Euskal Autonomia Erkidegoan ikasketa ijitoen talde bat berariaz sortzea ere (12.3). Hori guztia, gizarte-erakundeen partaidetza aktiboarekin.

Estatuko Planaren gomendioak	Aplikazioa 2022-2026 Euskal Estrategian
Ijitoen partaidetza, inklusio eta berdintasunaren gainean arrakasta izan duten kasuak sustatzea	Ez da jasotzen Euskal Estrategiaren lehentasun gisa. Ijito Herria aitortzeko beste tresna batzuen alde egin da, besteak beste honako ekintza hauen bidez: data esanguratsu batzuk instituzionalki omentzea (16.1, 16.2 eta 19.2), Euskadiko ijitoen presentziari buruzko materialak sortzea ikastetxeetarako (2.1 eta 2.2.), ijitoek egindako kultura sustatzea, eragin altuko erakusketen bidez (17.1) eta sentsibilizazio-kanpainak egitea (15.2).
Tokiko erakundeek politika eta neurrietan partaidetza eta inplikazioa dutela sustatzea, eta politika eta neurri horiek Estatuko Administrazio Nagusiak ezarritako ekintzekin lotzen direla bermatzea	Euskal Estrategiaren barruan, gobernantzari buruzko atal bat dago. Helburua ez da soilik Eusko Jaurlaritzako sail desberdinek egiten dituzten ekintzei esparru komun bat eskaintzea. Horrez gain, Foru Aldundiekin eta tokiko erakunde nagusiekin lankidetzeta eta koordinazioa aktibatze bideak jasotzen dira. Gainera, berebiziko garrantzia eman zaio Europako eta Estatuko esparruekin bat egiteari.

Bestalde, jarduerak Estatuko plan eragilean sartzeko modua, jarduera horiek euskal estrategian proposatzen direnen oso antzekoak izan arren, ez dator guztiz bat, baina erraza da bateragarritasunak lotzea. Euskal strategiaren kasuan, Estrategia osoari koherentzia ematen dioten elementu estrategikoak dira, eremu sektorial guztietan eragiten dutenak. Aitzatik, Estatu mailako estrategian, sektorialak ardatz orokorren azpi-zatiak dira. Orientazio moduan, bateragarritasuna honako hau izan liteke:

Estatuko ildo estrategikoa	Euskal eremu sektoriala
Hezkuntza	9.1. Hezkuntza II. ardatza. Gizarte-sustapena
Enplegua	9.4. Gizarteratzea eta laneratzea II. ardatza. Gizarte-sustapena
Etxebizitza eta oinarriko zerbitzuak	9.3. Etxebizitza II. ardatza. Gizarte-sustapena
Osasuna	9.2. Osasuna II. ardatza. Gizarte-sustapena
Pobrezia, gizarte-bazterketa eta eten digitala	9.4. Gizarteratzea eta laneratzea II. ardatza. Gizarte-sustapena
Ijitoen aurkako jarrerak eta diskriminaziorik eza	9.5. Benetako berdintasuna I. ardatza. Errespetua

Estatuko ildo estrategikoa	Euskal eremu sektoriala
Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta genero-indarkeria	9.6. Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna Genero-ikuspegiaren zeharkako ikuspegia
Kultura ijitoaren sustapena eta aintzatespena	9.7. Kultura eta nortasun propioa III. ardatza. Aintzatespena
Ijito Herriaren eta horien erakundeen partaidetza	9.7. Kultura eta nortasun propioa II. ardatza. Gizarte-sustapena

III. 2022–2026 Estrategiaren egokitzapena 2020–2030 Esparru Europarrean

2020-10-07ko agirian –Proposal for a COUNCIL RECOMMENDATION on Roma equality, inclusion and participation 2020/0288 (NLE)– hainbat eremu sektorial aipatzen dira (education, employment, healthcare and social services, housing and essential services), hau da, 2022–2026 Euskal Estrategia finkatzen dutenak (bateragarritasuna ia zuzena da). Hala ere, gure kasuan, “equality, inclusion and participation” helburu horizontaletara aurrera egiteko asmoz, osagarri moduan sartu dira emakumeen eta gizonen arteko berdintasunari, benetako berdintasunari edo nortasun eta kultura propioari buruzko beste batzuk.

Era berean, kontuan hartuta “ANNEX to the COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL A Union of Equality: EU Roma strategic framework for equality, inclusion and participation” ize-nekoa, honako balorazio hau egin da euskal Estrategia berriak esparru europarrean duen egokitzapenari buruz:

European guideline	Aplikazioa 2022–2026 Euskal Estrategian
Include a stand-alone focus on the fight against antigypsyism	Eremu sektorial espezifiko bat jasotzen da (benetako berdintasuna).
Prevent and fight antigypsyism as a cross-cutting/horizontal priority	Gai hori jorratzen duen ardatz estrategiko espezifiko jasotzen da (I. ardatza. Errespetua).
Mobilise relevant expertise at all levels of governance to formulate child protection measures; allocate adequate resources to early childhood education and care and education (e.g. scholarships, mentorships, after-school support), nutrition, personal development and work with families	Ekintza bana jasotzen da eskolaratze goiztiarra sustatzeko (1.4) eta zirkularra bidaltzeko ikastetxeei matrikulazioa eta hezkuntza-lana hobetzeko jarraibideekin, betiere intersektionalitatek erreparatuta (1.1). Era berean, haurren obesitatea jorratzen duen ekintza bat jasotzen da (6.1), bai eta emakumezko ikasle ijitoen eskola-errendimenduaren gaineko oztopoei buruzko beste bat ere (1.6).
Protect women, children and youth through strategies to fight crimes such as trafficking in human beings, including for all forms of exploitation as relevant (sexual exploitation, labour exploitation, forced begging and the exploitation of criminal activities for forced and exploitative sham marriages), and enable their access to assistance, support and protection	Ekintzak jaso dira neskato eta nerabe ijitoen aurkako indarkeria sexual eta matxisten moduak lantzeko (20.1) eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna jorratzen duen eremu sektorial oso bat lantzeko, horren barruan sartzen direlarik emakume ijitoen aurkako indarkeria matxistaren gaineko ekintzak (19.1, 19.2, 19.3, 19.4, 19.5, 20.1, 20.2 eta 20.3).
Improve access to community - and family - based services for people with disabilities and children deprived of parental care; strengthen measures to prevent institutionalisation through support for families in precarious situations and people with disabilities	Ez da ekintza espezifikorik aurreikusi.

European guideline	Aplikazioa 2022-2026 Euskal Estrategian
Ensure the long-term sustainability of support measures for children and their families, so as to improve conditions for the next generation	EAEko Ijito Herriak gizartean duen partaidetza sustatzeko ekintza, plan eta estrategien zerrenda luzeak konpromiso instituzional horren berri ematen du.
Base the planning of financial support and investment on accurate analysis of the root causes of marginalisation (socio-economic exclusion and discrimination); collect more granular evidence through systematic evaluations and analysis of the types of national, regional and local intervention that (do not) work and why, to deepen understanding of the obstacles to inclusion; involve all stakeholders (local authorities, civil society, Roma/non-Roma stakeholders with possibly diverging views) in analytical work	Hainbat ekintza diagnostiko jaso dira Ijito Herriren bizi-baldintzei, faktoreei eta ondorioei buruz, betiere desberdintasunei eta eskubideak baliatzeko aukerei lotuta (5.1, 8.1, 9.1, 15.1 eta 20.1).
Analyse the use of EU funds in cooperation with managing authorities – if monitoring reports find that funds have not been used effectively to achieve inclusion goals, engage with local/managing authorities and stakeholders to understand why and address any obstacles that are identified Establish close links between NRCs and the authorities responsible for monitoring EU funds; ensure that the use of EU funds for Roma creates real opportunities for participation and has the intended day-to-day impact for them, rather than benefiting other interests	Ez dagokio.
Set out minimum compulsory aspects and channels of Roma participation in policy development, implementation and monitoring, and the programming of EU funds, including by written protocols of participation setting out the mandate (scope and nature of engagement), composition (principles for selecting members), working methods and expected outcomes of consultation and participation bodies, with a view to ensuring effective cooperation, trust and accountability	EAEn Ijito Herriaren Euskal Kontseilua dago 2003az geroztik, gomendio europarrean adierazitako helburua mantendu (16.3) eta hobetzeko (16.4 eta 16.5).
Create opportunities for Roma communities' empowerment at the local level to enable community ownership and action aimed explicitly at bringing about social and political change. Mobilising communities should be seen as a deliberate inclusive and participatory process involving Roma people, local authorities and organisations	Estrategiak ikuspegi komunitarioa hartzen du erreferentziazat, eta, bertan, honako gai hauek sartzen dira zehazki, ekintza askotan: ijitoz osatutako edo ijitoek sustatutako gizarte-erakundeen lankidetzeta eta babesa.

European guideline	Aplikazioa 2022-2026 Euskal Estrategian
Ensure that Roma are represented in all their diversity (including nationals and non-nationals, marginalised and integrated, women, children and young people) in policy and consultation processes	2022-2026 Estrategian, sarreratik bertatik, kontuan hartzen da Ijito Herriaren aniztasuna.
Improve local action by engaging more Roma professionals to act as mediators and help overcome the persistent lack of trust between Roma and majority communities	Eremu sektorial desberdinetan komunitatearen eta kulturen arteko bitartekaritza sustatzen duten ekintzak sartzen dira (6.3, 7.3 eta 14.3).
Promote civil society cooperation between Roma-focused and mainstream organisations, especially those targeting children's, young people's and women's rights	Estrategian, elkarrizketa zibilaren printzipioa hartzen da abiapuntutzat, eta bertan aurreikusitako ekintza guztietan ijitoen aldeko erakundeek eta ijitoen erakundeek nahiz Ijitoen Kontseiluak ekintza garatzeko orduan izan behar duten zeregina zehazten da. Horren barruan sartzen dira haurrei, gazteei eta emakumeei buruzkoak.
Use EU and other funds to provide regular capacity-building support (in equality screening, participation, etc.), in particular for grassroots and local civil society	Ez dagokio.
Target the most marginalised Roma groups with inclusion and anti-poverty measures (without excluding other groups in a similar situation) and address all Roma with measures promoting participation, and Roma and non-Roma with measures preventing and fighting antigypsyism and discrimination;	Ekintza bat jasotzen da (9.3) pertsona nagusien, desgaitasunen bat duten pertsonen edo buru-osasuneko arazoren bat duten pertsonen behar espezifikoak identifikatzeko.
Establish specific goals and targeted measures for Roma women, children and young people, those with disabilities, elder Roma, EU mobile citizens, stateless Roma and those from non-EU countries (as relevant) and break down indicators by sex and age	Ez da aurreikusi, hasierako lan-faseetako batean jaso baita.
Address the gender dimension in all areas, Especially education, employment, healthcare, child support and fighting (multiple) discrimination, including (domestic) violence and exploitation; promote participation and ensure that measures are gender-responsive	Genero-ikuspegia zeharkako ikuspegia da euskal Estrategian, eta, beraz, ukitzen dituen eremu sektorial ia guztietako neurrietan sartzen da.
Support Roma women's access to justice to prevent/overcome domestic violence and other human rights violations	Eremu sektorial espezifiko bat jaso da emakumeen eta gizonen arteko berdintasunari buruz, gai hori jorratuz.

European guideline	Aplikazioa 2022-2026 Euskal Estrategian
Engage in transnational cooperation to tackle the challenges and opportunities arising from transnational mobility of Roma more effectively, ensuring access to education, employment, housing, healthcare and other social services	Euskal erakundeek plan espezifikoak dituzte immigrazioaren eremuan, eremu horretako ekintzak aurreikusten dituztenak.
End statelessness among Roma by ensuring universal birth registration and access to identity documents, formal statelessness determination procedures and universal access to services	Ez dagokio.
Spell out how the specific targeted measures (safeguards) address the barriers that prevent Roma from accessing and benefiting from mainstream policies, and how public policies are made more inclusive of Roma	Estrategian zehatz-mehatz jasotzen dira eremu sektorial desberdinetako ekintzen garapena eta ikuspegia, Europako eta Estatuko esparruarekin bat egiten duten hiru ardatz estrategikoren baitan.

European guideline	Aplikazioa 2022-2026 Euskal Estrategian
Promote access to rights and mainstream services for Roma with additional targeted support, but without creating permanent parallel structures	Estrategia berriak eskubideen ikuspegia hartzen du bere gain, eta, gainera, ijitoak sistema publiko orokor eta unibertsaletara baldintza berdinetan sartzeko ekintzak jasotzen ditu sistematikoki, kulturartekotasunaren ikuspegitik duten espezifikotasuna kontuan hartuta (1.1, 1.4, 1.7, 1.8, 3.1, 4.1, 5.3, 6.1, 6.2, 14.4, 18.1, 18.2, 19.3 eta 19.4).
Target intervention territorially to ensure that it takes account of local conditions; combine territorial and social group targeting in broad interventions (e.g. to tackle extreme poverty) and ensure that they reach the Roma population	Estrategia berriak tokiko erakundeekiko harreman-esparruak jorratzen ditu gobernantzaren arabera, lurralde osoa barne hartzen duen politika publiko koherente bat bilatuz.
Plan effective data collection and monitoring of socio-economic impacts (by age, sex and medical need) to ensure effective and tailored policy measures that respond to the existing/ future pandemics	Diagnostiko-ekintza orokorrak eta espezifikoak sartzen dira, osasunaren gizarte-baldintzatzaileen paradigmatik abiatuta (5.1).
Take account of short-, medium- and long-term needs and involve those concerned in developing and implementing measures	Estrategia euskal erakundeek Ijito Herriaren diskriminazio eta desberdintasun soziala desagerrarazteko egiten duten etengabeko ahaleginaren parte da.

European guideline	Aplikazioa 2022-2026 Euskal Estrategian
Support local authorities' efforts to address the most immediate needs of Roma communities (e.g. access to shelter, including food and water, access to free health services and financial support for Roma families in precarious economic situations)	Ijitoei familien laguntza- eta babes-sistema orokorretara sartzeko aukera dutela bermatzen dieten ekintzak sartzten dira (1.1, 1.4, 1.7, 1.8, 3.1, 4.1, 5.3, 6.1, 6.2, 6.4, 14.4, 18.1, 18.2, 19.5, 20.2, 21.1 eta 21.2).
Prioritise efforts to tackle structural inequalities and Roma communities' lack of access to basic services and infrastructure	Beharren diagnostikoa eguneratzearekin lotutako ekintzak sartzten dira (5.1, 8.1, 9.1, 15.1 eta 20.1).
Ensure that measures and/or actions using EU and national funding reach out to and address the needs of the most marginalised and disadvantaged communities	Ez dagokio.
Promote access to safe and clean drinking water for Roma	Ez dagokio.
Improve access to sanitation and ensure the continuity of basic utility services in the event of a pandemic	Osasun komunitario eta prebentiborako ekintzak sartzten dira (6.1, 6.2, 6.3 eta 6.4).
Promote health literacy in the Roma population	Osasun komunitario eta prebentiborako ekintzak sartzten dira (6.1, 6.2, 6.3 eta 6.4).
Promote the dissemination of accurate, clear and evidence-based information and awareness-raising campaigns as effective tools against discrimination and xenophobia	Diskriminazioari eta ijitoen aurkako jarrerei buruzko azterketa egiteko ekintzak sartzten dira (12.1, 12.2, 12.3, 13.1, 15.1 eta 19.1).
Provide for regular monitoring of environmental conditions and risks specifically affecting disadvantaged Roma communities and take action to remedy hazardous or unhygienic conditions	Ijitoak bizi diren etxebizitzetako bizigarritasun-baldintzei eta gainokupazioari buruzko azterlan bat sartzten da (8.1).
Promote consistency between emergency and recovery measures, and mainstream initiatives such as the 'green deal', digitalisation, the European pillar of social rights, the Sustainable Development Goals, the European Semester and mainstream strategies, programmes and reforms	Eten digitalean eta ijitoen artean nagusi diren jardura ekonomikoko sektoreak dibertsifikatzeko premian eragiten duten ekintzak sartzten dira (4.1, 4.2, 11.1, 11.2, 11.3 eta 21.1).
Tackle the digital exclusion of Roma by providing access to digital technologies, in particular access to and support for online and distance learning if education and training institutions close, as during the coronavirus pandemic	Eten digitalaren gainean eragiten duten ekintzak sartzten dira (4.1 eta 4.2).

European guideline	Aplikazioa 2022-2026 Euskal Estrategian
Encourage synergies with other policy initiatives (especially those concerned with online public, e-government and commercial services), so as to improve the usability of public services and Promote inclusive e-government, with specific measures to deliver public services to and connect Roma with a special attention to rural areas	Eten digitalaren gainean eragiten duten ekintzak sartzen dira (4.1 eta 4.2).
Boost digital skills and competences among Roma	Eten digitalaren gainean eragiten duten ekintzak sartzen dira (4.1 eta 4.2).
Encourage the use of digital solutions for healthcare, for both patients and healthcare professionals, in order to ensure continuity of care and safe means of treatment	Ez da halakorik aurreikusi.
Revisit strategic frameworks for digital inclusion to assess barriers experienced by Roma	Eten digitalaren gainean eragiten duten ekintzak sartzen dira (4.1 eta 4.2).
Recognise and tackle environmental discrimination, in particular as it affects marginalised Roma communities in segregated areas (as a manifestation of antigypsyism); promote understanding of how environmental discrimination and a lack of environmental services force marginalised Roma to live in environmentally degraded areas	Ez da halakorik aurreikusi.
European guideline	Aplikazioa 2022-2026 Euskal Estrategian
Focus on access to water, adequate sanitation, waste collection and management services, and fight persisting spatial segregation as a cause of environmental discrimination in the field of housing and essential services	Ez dagokio.
Tackle insufficient access of Roma to green living areas with recreational value	Ez dagokio.
Prevent environmental health risks and tackle the health impact of exposure to pollution and contamination	Ez dagokio.
Ensure occupational health and safety for those working in less favourable environmental conditions	Ez dagokio.

European guideline	Aplikazioa 2022-2026 Euskal Estrategian
Recognise and raise awareness and Roma ownership of the contribution of Roma art and culture to national and European heritage	Ijitoen ekarpen kulturalari balioa emateko ekintza bat sartzen da (17.1).
Support platforms to facilitate contacts between Roma and non-Roma at local level through the promotion of traditional and modern Roma arts, crafts and culture, and knowledge about Roma history	Ijitoen ekarpen kulturalari balioa emateko ekintza bat sartzen da (17.1).
Promote awareness-raising activities in cooperation with media operators in support of a self-constructed Roma identity and cultural heritage	Ijitoen ekarpen kulturalari balioa emateko ekintza bat sartzen da (17.1).
Combat anti-Roma prejudice and stereotypes	Ardatz estrategikoetako bat (1. ardatza. Errespetua) eta eremu sektorial propio bat (benetako berdintasuna) da. Ijitoen aurkako jarrerren kontrako itun sozial bat proposatzen da, adostasun politiko, sozial eta instituzional handia duena (15.4), eta aurrera egitea tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren lege integrarean, ijitoen aurkako jarrerei buruzko titulu espezifikoa bat sartuz (15.5).
Designate and commemorate 2 August as European Roma Holocaust Memorial Day, to commemorate the victims of the Roma genocide in World War II	EAEn, ijitoen erakundeek hala adostuta, apirilaren 8a ospatzen da (16.2).
Promote an integrated approach to Holocaust commemoration, by remembering the fate of the Roma on International Holocaust Memorial Day (27 January, the day on which the Auschwitz-Birkenau concentration camp was liberated)	EAEn, ijitoen erakundeek hala adostuta, azaroaren 16a ere ospatzen da (16.1).
Integrate Roma communities in national cultural narratives, by including Roma arts, history and culture in collections in national archives, museums and permanent art exhibitions; allocate appropriate resources to preserving, conserving and developing Roma arts and culture, including through the promotion of festivals	Euskal Estrategiak, zehazki, “izan, izateari utzi gabe” (III. Ardatza) jasotzen du ardatz estrategikoen artean, hau da, euskal nortasunean parte hartzea, baina nortasun propioa edukitzeari utzi gabe.
Include the Romani language and Roma history in school curricula and textbooks for both Roma and non-Roma students; promote multicultural awareness-raising activities and campaigns in schools	Ekintza bat sartzen da ikastetxeei material pedagogikoa bidaltzeko, EAEn Ijito Herriak izandako presentziaren historiari buruz (2.1 eta 2.2).
Provide opportunities for empowerment and support Roma entrepreneurs and self-employed individuals with local businesses that promote Roma traditions and culture	Ez da halakorik aurreikusi.

European guideline	Aplikazioa 2022-2026 Euskal Estrategian
Support emergence of national alliances for learning and innovation for inclusion bringing together actors from across the ecosystem	Ez da halakorik aurreikusi.
Launch joint co-creation processes with national/regional stakeholders, philanthropy and social purpose organisations to identify needs, available resources and opportunity for joint systematic action (including with available EU advisory support)	Hainbat ekintzatan aurreikusten da beharrak identifikatzeko orduan kanpoko eragileek parte hartzea, besteak beste, Estatuko edo Europako gainerako eragileak izan baitaitezke (1.3, 3.1, 9.2, 12.1, 12.2, 13.1, 13.2, 17.1 eta 17.2).
Support incubation of outcome-oriented projects addressing key social service areas (access to housing, utilities, basic public infrastructure and services etc.)	Ekintza espezifikoa bat sartzen da, gizarteratzeko euskal sistemetako gakoaren tresna bati lotuta: DSBERi (4.2 eta 10.1).
Catalyse and accumulate learning on working approaches on the different topics/sectors, while activating and capacitating key actors from the different sectors (public, private, civil) for joint collaboration	Euskal estrategia diseinatzean erabili den ikuspegietako bat elkarrizketa zibilarekin eta kulturartekotasunarekin lotutakoa izan da, sinergia horien bilaketan jartzen baitu arreta.
Experiment with social policies (e.g. providing basic income guarantees) to generate models and test alternative delivery mechanisms for welfare benefits	Ekintza espezifikoa bat sartzen da, gizarteratzeko euskal sistemetako gakoaren tresna bati lotuta: DSBERi (4.2 eta 10.1).
Explore mobilisation of private capital, and the pooling of funds with e.g. philanthropic organisations through possible matching schemes, to respond to unaddressed needs of the most vulnerable	Ez da halakorik aurreikusi.
Explore new service or delivery models and expanded provisioning through outcome-oriented partnerships	Ez da halakorik aurreikusi.
Support pooling and integration of targeted and flexible funding	Ez da halakorik aurreikusi.
Support the establishment of social innovation competence centres (to be supported through ESF+ transnational activities) and give mandate to support Roma inclusion needs	Ez da halakorik aurreikusi.

